

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Maturitná skúška 2014

Správa

**o výsledkoch externej časti a písomnej formy
internej časti
maturitnej skúšky**

z ruského jazyka úroveň B1

Mgr. Veronika Knapcová, PhD.

Ing. Jana Kostolanská, PhD.

Bratislava 2014

Obsah

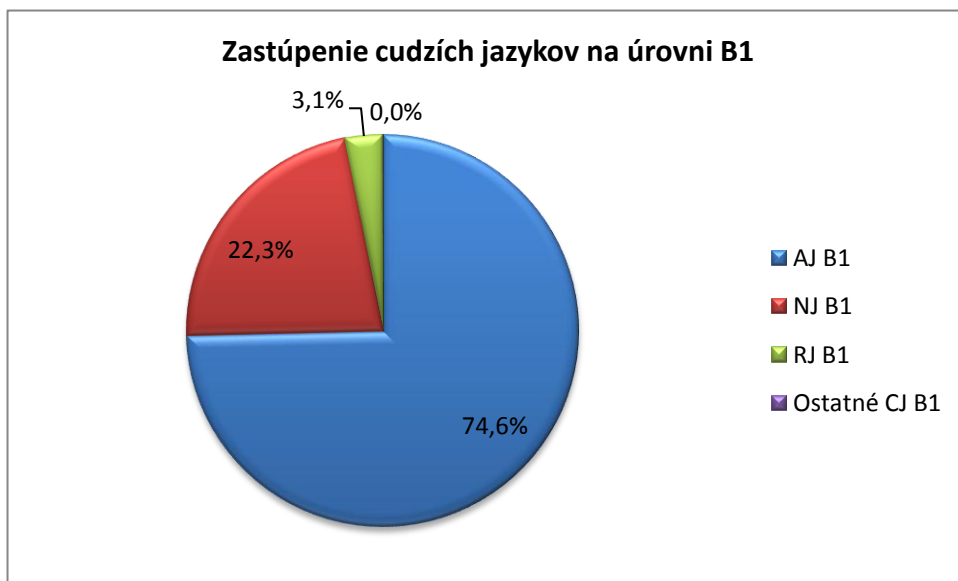
POUŽITÉ SKRATKY A POJMY	3
ÚVOD	4
1 CHARAKTERISTIKA TESTU EČ MS Z RUSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	7
2 VÝSLEDKY TESTU EČ MS Z RUSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	11
Všeobecné výsledky	11
Rozdiely vo výsledkoch podľa druhu školy.....	12
Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja	13
Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa	14
Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia	15
Rozdiely vo výsledkoch podľa známky	16
Rozdiely vo výsledkoch podľa hlavného odboru štúdia.....	17
Rozdiely vo výsledkoch podľa budúceho dosiahnutého vzdelania	18
Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %.....	19
Prepojenie úspešnosti a percentilu.....	19
Úspešnosť podľa jednotlivých zručností	21
3 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV TESTU EČ MS Z RJ ÚROVEŇ B1	23
Charakteristiky položiek	24
Obťažnosť položky.....	24
Citlivosť – diskriminačná sila položky	26
Distribúcia úspešnosti a citlivosť.....	26
Neriešenosť	27
Medzipoložková korelácia – korelácia položky so zvyškom testu	27
Analýza položiek testu EČ MS z RJ úroveň B1, 2014.....	31
1. časť: Počúvanie s porozumením – obsahová analýza položiek.....	32
2. časť: Gramatika a lexika – obsahová analýza položiek.....	36
3. časť: Čítanie s porozumením – obsahová analýza položiek	39
4 VYHODNOTENIE PFIČ MS Z RUSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	44
ZÁVER A ODPORÚČANIA DO PRAXE	47
LITERATÚRA	50

Použité skratky a pojmy

NÚCEM	Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania
MS	maturitná skúška
RJ	ruský jazyk
EČ	externá časť (maturitnej skúšky)
IČ	interná časť (maturitnej skúšky)
PFIČ	písomná forma internej časti
ÚFIČ	ústna forma internej časti
SERR	Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky vydaný Radou Európy
SOŠ	stredná odborná škola
GYM	gymnázium
BA	Bratislavský (kraj)
BB	Banskobystrický (kraj)
KE	Košický (kraj)
NR	Nitriansky (kraj)
PO	Prešovský (kraj)
TN	Trenčiansky (kraj)
TT	Trnavský (kraj)
ZA	Žilinský (kraj)
P	percentuálny podiel žiakov
N	veľkosť štatistického súboru, počet žiakov
np	národný priemer
RJB1	označenie testu z ruského jazyka úroveň B1
Sig.	signifikancia, štatistická významnosť
P. Bis.	Point Biserial, parameter medzipoložkovej korelácie
r	korelačný koeficient, koeficient vecnej signifikancie
položka (testová)	príklad, úloha, otázka v teste určená na riešenie a hodnotená (0, 1) v hrubom skóre

Úvod

Dňa 19. marca 2014 sa konala externá časť maturitnej skúšky (EČ MS) a písomná forma internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) z ruského jazyka (RJ) úroveň B1. Test z RJ úroveň B1 riešilo 947 žiakov zo 108 stredných odborných škôl a konzervatórií, čo predstavovalo 3,1 % všetkých maturantov maturujúcich z cudzích jazykov na úrovni B1.

Obr. 1 Zastúpenie cudzích jazykov na MS 2014 – úroveň B1

Priemerná úspešnosť žiakov v teste bola 49,8 %. Celkovo žiaci najlepšie zvládli časť počúvanie s porozumením (54,9 %), následne čítanie s porozumením (47,8 %) a najnižšiu úspešnosť dosiahli v časti gramatika a lexika (46,6 %). Úspešnosť viac ako 33 % v teste úrovne B1 nedosiahlo 140 žiakov, čo je 14,8 % maturantov z ruského jazyka na tejto úrovni.

Na základe platnej legislatívy všetci žiaci gymnázií maturovali z povinného cudzieho jazyka na úrovni B2. Žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň maturity z povinného cudzieho jazyka mohli vybrať medzi úrovňou B1 alebo B2.

V zmysle vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 319/2008 Z. z. o uznávaní náhrady maturitnej skúšky z cudzieho jazyka v znení neskorších predpisov mohla byť žiakom, ktorí získali jazykový certifikát vybranej inštitúcie, uznaná náhrada maturitnej skúšky.

Na základe platného znenia vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách platí od školského roku 2012/2013 nasledovné hodnotenie úspešného zvládnutia maturitnej skúšky. Žiak úspešne vykoná maturitnú skúšku z predmetu, ktorý má EČ MS a PFIČ MS, ak jeho hodnotenie z ústnej formy internej časti maturitnej skúšky:

- a) nie je horšie ako stupeň prospechu 3 – dobrý a v písomnej forme internej časti maturitnej skúšky získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov alebo v externej časti získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov, alebo
- b) je stupeň prospechu 4 – dostatočný a v písomnej forme internej časti maturitnej skúšky získa viac ako 25 % z celkového počtu bodov a súčasne v externej časti získa viac ako 33 % z celkového počtu bodov.

Cieľom EČ MS a PFIČ MS je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné overiť v dostatočnej miere v ústnej forme internej časti maturitnej skúšky (ÚFIČ MS). Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky žiakov z celého Slovenska.

Cieľom našej správy je vyhodnotiť a zdokladovať korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov.

V prvej časti správy *Charakteristika testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1* charakterizujeme štruktúru testu, typy úloh a spôsob administrácie testu.

V druhej kapitole *Výsledky testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1* sa zameriavame na celkovú úspešnosť testu, úspešnosť podľa druhu škôl, podľa krajov, zriaďovateľa, pohlavia a známky. Tieto interpretácie sú doplnené o rozdiely vo výsledkoch podľa odboru vzdelania, podľa budúceho dosiahnutého vzdelania testovanými žiakmi. Uvádzame informácie o počte žiakov, ktorí v teste nedosiahli úspešnosť nad 33 %. V neposlednom rade poskytujeme prehľad prepojenia dosiahnutých percentuálnych úspešností a percentilu a charakterizujeme úspešnosť v jednotlivých častiach testu.

Tretia časť *Interpretácia výsledkov testu EČ MS z RJ úroveň B1* ponúka informácie o psychometrických charakteristikách testu, ktoré nám slúžia na vyhodnotenie kvality testu a odhalenie kritických položiek. Zameriavame sa aj na analýzu možných príčin niektorých javov, ktoré sa potvrdili na základe štatistického spracovania výsledkov. V tejto časti taktiež navrhujeme možné postupy, ktoré môžu pomôcť skvalitneniu vyučovacieho procesu na hodinách ruského jazyka, a preto by mohli byť vhodnou inšpiráciou pre učiteľov na stredných školách.

V štvrtej kapitole sa venujeme vyhodnoteniu PFIČ MS z ruského jazyka úroveň B1 a prezentujeme jej výsledky v súvislosti s porovnaním priemerných úspešností v jednotlivých častiach podľa platných kritérií hodnotenia pre šk. rok 2013/2014.

V Závere sumarizujeme štatistické zistenia smerované k hodnoteniu výkonov populačného ročníka a k overeniu meracieho nástroja, identifikujeme prípadné nedostatky v záujme budúceho skvalitnenia tvorby testov a v neposlednom rade podávame odporúčania do praxe.

Informácie, ktoré správa prináša, sú určené tvorcom testov, didaktikom jednotlivých predmetov, učiteľom a kompetentným pracovníkom v problematike hodnotenia výsledkov vzdelávania. Variant vyhodnoteného testu (8214) a *Kľúč správnych odpovedí* sú zverejnené na www.nucem.sk.

1 Charakteristika testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1

Test externej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka úroveň B1 trvá 100 minút a obsahuje 60 úloh, pričom každá správna odpoveď sa hodnotí celočíselne 1 bodom.

Obsahom a úrovňou náročnosti zodpovedá maturitný test úrovne B1 komunikačnej úrovni B1 *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* (SERR) vydaného Radou Európy a je určený maturantom stredných odborných škôl a konzervatórií, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku z ruského jazyka a maturantom gymnázií, ktorí si uplatňujú náhradu maturitnej skúšky z povinného cudzieho jazyka a zvolia si úroveň B1.

Test rešpektuje obsah zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky (č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov.

Obsah testu vychádza z *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z príslušných cudzích jazykov pre úroveň B1* z roku 2012 (ŠPÚ, Bratislava 2012), schválených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky s platnosťou od 1. 9. 2013, zverejnených na stránke Štátneho pedagogického ústavu <http://www.statpedu.sk/sk/Cielove-poziadavky-na-maturitne-skusky/Platne-od-sk-r-2013-2014.alej> a zodpovedá tiež cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti maturantov z príslušných cudzích jazykov z roku 2008 (ŠPÚ, Bratislava 2008).

Cieľom testu je preveriť jazykové kompetencie žiaka v nižšie uvedených častiach testu. Test obsahuje úlohy s výberom odpovede (36) a úlohy s krátkou odpoveďou (24). Pokyny k úlohám sú vo vyučovacom jazyku (v slovenskom jazyku, pre školy s vyučovacím jazykom maďarským v maďarskom jazyku).

Test pozostáva z troch častí:

- *Počúvanie s porozumením,*
- *Gramatika a lexika,*
- *Čítanie s porozumením.*

V časti *Počúvanie s porozumením*, ktorá obsahuje tri ukážky (tri nahrávky rôznej dĺžky), sa nachádza 13 úloh s výberom odpovede a 7 úloh s krátkou odpoveďou. V tejto časti majú žiaci preukázať, ako porozumeli informáciám v hovorenom prejave v ruskom jazyku. V rámci tejto časti testu sa preveruje najmä: celkové porozumenie textu, porozumenie hlavnej myšlienke, podstatným informáciám, špecifickým a dôležitým detailom, porozumenie

a pochopenie vzťahov, názorov, pocitov, nálad, postojov, zámerov, rozoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Na riešenie tejto časti testu majú žiaci približne 30 minút. Žiak si vypočuje každý text dvakrát. Na prečítanie každej úlohy má žiak dve minúty. Na dokončenie práce na úlohách v rámci jednej nahrávky má žiak 1 minútu (úroveň B1). Texty na počúvanie sú nahovorené hovoriacimi, pre ktorých je daný cudzí jazyk rodným jazykom a/alebo pracovným jazykom, ktorý zvládli na pokročilej úrovni (C1, C2 SERR), používajú medzinárodne akceptované varianty štandardnej výslovnosti, nehovoria miestnym dialektom, výslovnosť majú zreteľnú a tempo reči primerané. V textoch nie sú slangové, špecifické a málo frekventované technické výrazy, nahrávka je bez sprievodných rušivých zvukov. Nahrávky zodpovedajú ústnemu jazykovému prejavu, tematicky sú blízke cieľovej skupine – programy so súčasnou problematikou, rozhlasové a televízne upútavky, správy, príbehy, spoločenský styk, inštrukcie, odkazy, reklamné texty, prednášky. Texty nahrávok teda obsahujú akékoľvek všeobecné témy, ktoré sú v rozsahu vedomostí a skúseností žiakov a sú v súlade s cieľovými požiadavkami a vzdelávacími štandardmi z ruského jazyka. V nahrávkach sú zastúpené texty monologického (napr. rozprávanie, rozhlasové správy) aj dialogického charakteru (dialógy, konverzácia viacerých účastníkov – rozhovor, diskusia, interview).

V rámci tejto časti testu majú žiaci riešiť úlohy, ako je určenie správnosti či nesprávnosti výpovede, výber z viacerých možností, priradovanie či doplňovanie. Každá položka v rámci počúvania s porozumením má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov. V tejto časti testu sa nehodnotia pravopisné chyby, ale zohľadňuje sa obsahová správnosť odpovede.

V časti *Gramatika a lexika*, ktorá pozostáva z dvoch textov, sa nachádza 10 úloh s výberom odpovede a 10 úloh s krátkou odpoveďou. Odporúčaný čas na riešenie tejto časti testu je 25 minút. Texty obsahujú všeobecné témy, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote (diskusie, polemické články, reportáže, opisy, rozprávania, príbehy, populárno-náučné texty a ich zdrojmi sú denníky, časopisy, beletria, reklamné texty, brožúry, internet, atď.), ktoré sú v rozsahu vedomostí a skúseností žiakov a sú v súlade s cieľovými požiadavkami z ruského jazyka a vzdelávacími štandardmi. Texty v tejto časti testu môžeme teda charakterizovať ako autentické, didakticky upravené pre danú úroveň alebo účelovo zostavené texty na primeranej úrovni náročnosti. Jazykové štruktúry a slovná zásoba v týchto textoch zodpovedajú danej úrovni (B1 SERR). Rozsah všetkých textov spolu pre úroveň B1 je približne 600 – 800 slov.

V tejto časti sa testujú znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby v rozsahu cieľových požiadaviek daného cudzieho jazyka a ich správne použitie v kontexte. Cieľom je tiež preveriť, či je žiak schopný vhodne a správne doplniť do textu chýbajúce slovo, použiť

správnou gramatickú konštrukciu v kontexte či už na základe výberu z viacerých možností, alebo prostredníctvom uplatnenia produktívneho ovládania gramatiky a lexiky v súlade s komunikačnou úrovňou B1. Každá položka má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov. Pri oprave sa vychádza z Kľúča správnych odpovedí. Pravopisné a gramatické chyby v tejto časti testu nie sú prípustné.

Časť *Čítanie s porozumením* obsahuje tri textové ukážky rôznej dĺžky a náročnosti. Rozsah všetkých textov spolu je približne 900 – 1000 slov a pozostáva z 13 úloh s výberom odpovede a zo 7 úloh s krátkou odpoveďou. Odporúčaná čas na riešenie tejto časti testu je 45 minút. Texty sú prevzaté z autentických materiálov, didakticky upravované pre úroveň B1. Texty nie sú zamerané len na problematiku každodenného života, ale využívané sú aj populárno-náučné texty, neobsahujú však odbornú vedeckú terminológiu (môže ísť o oznamy, opisy, rozhovory, súkromné aj úradné listy, inzeráty, ukážky zo súčasnej literatúry, novinové články, články z časopisov, kde zdrojom sú prevažne letáky, brožúrky, príručky, noviny, časopisy, internet a beletria). Témy vyberané do textov sú v súlade s cieľovými požiadavkami daného cudzieho jazyka a vzdelávacími štandardmi. Texty neobsahujú slangové výrazy a dialektizmy, texty však obsahujú aj určité percento neznámej slovnej zásoby (overenie, či žiak dokáže odhadnúť význam neznámej slovnej zásoby z kontextu). Texty môžu byť doplnené vizuálnym materiálom (diagramy, tabuľky, obrázky). Každá položka má hodnotu jedného bodu, spolu sa dá získať 20 bodov.

Cieľom tejto časti je zistiť, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, úlohy na určenie správnosti alebo nesprávosti výpovede, či úlohy zamerané na priradovanie, ktoré si vyžadujú okrem iného aj prácu s logickou štruktúrou textu. Cieľom je teda preveriť schopnosť žiaka presne a efektívne čítať rôzne texty v ruskom jazyku, porozumieť im a získať z nich informácie potrebné na splnenie úloh. Preveruje sa globálne porozumenie, selektívne porozumenie, detailné porozumenie textu, odhad neznámych slov z kontextu, pochopenie logickej štruktúry textu, rozpoznanie komunikatívnej funkcie výpovedí.

Pre účely EČ MS z ruského jazyka úroveň B1 boli vytvorené dva varianty testov, ktoré sa líšili poradím úloh, resp. pri úlohách s výberom odpovede poradím alternatív odpovede.

Žiaci svoje odpovede nepíšu priamo do testových zošitov, ale do samoprepisovacích odpoveďových hárkov (OH). Kópie OH overí žiak podpisom, originály podpíšu po vyhodnotení obidvaja hodnotitelia a predseda predmetovej maturitnej komisie. Oddelené kópie bez zásahu hodnotiteľov a predsedu predmetovej maturitnej komisie sú archivované v školách.

Hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou vykonávajú hodnotitelia pod externým dozorom podľa *Kľúča správnych odpovedí* a centrálne vypracovaných pokynov k hodnoteniu. Originály odpoveďových hárkov sú následne zaslané na centrálne spracovanie, potom skenované a automaticky vyhodnocované a postúpené na štatistické spracovanie v SPSS softvéri.

2 Výsledky testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1

Všeobecné výsledky

Štatistické hodnoty v tabuľke 1 reprezentujú psychometrické charakteristiky testu, ktoré nám dávajú podklad k interpretácii vlastností testu.

Úspešnosť žiaka v časti testu je definovaná ako percentuálny podiel bodov za položky príslušnej časti testu, na ktoré žiak odpovedal správne z celkového počtu bodov, ktoré mohol v tejto časti testu získať. Celková úspešnosť sa počíta ako aritmetický priemer úspešností jednotlivých častí testu. Hodnota *Maximum* uvádza maximálnu hodnotu úspešnosti, ktorá bola dosiahnutá, a hodnota *Minimum* minimálnu hodnotu úspešnosti, teda najnižší počet percent, ktorý dosiahol niektorý z testovaných žiakov. V teste EČ MS 2014 z ruského jazyka bolo dosiahnuté maximum 93,3 % (dosiahol ho 1 žiak) a minimum 10,0 % (dosiahli 2 žiaci).

Aritmetický priemer úspešností všetkých žiakov riešiacich test je priemerná úspešnosť (národný priemer).

Štandardná odchýlka (17,2) vyjadruje mieru rozptýlenia úspešnosti žiakov od aritmetického priemeru, zjednodušene je to priemer nameraných odchýlok od aritmetického priemeru.

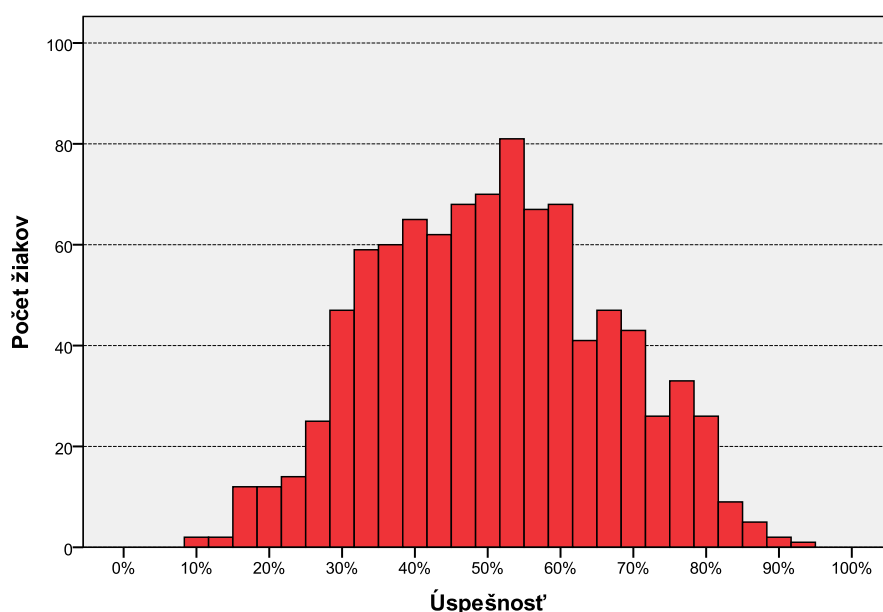
Štandardná chyba priemernej úspešnosti určuje presnosť vypočítania priemernej úspešnosti. Čím je hodnota *štandardnej chyby priemernej úspešnosti* menšia, tým presnejšie charakterizuje priemer testovanú populáciu. V teste EČ MS 2014 z ruského jazyka úroveň B1 má hodnotu 0,5.

Cronbachovo alfa je koeficient reliability testu. Reliabilita testu (spoľahlivosť merania) určuje, do akej miery sa podarilo v teste vylúčiť vplyv náhodnosti, či by testovaní žiaci dosiahli rovnaké alebo podobné výsledky pri opakovanom testovaní podobnými úlohami. Spoľahlivosť merania sa vyjadruje hodnotami 0 až 1. Čím je hodnota bližšia k 1, tým je hodnota spoľahlivosti merania testom lepšia. Hodnota reliability v teste z ruského jazyka úrovne B2 bola $\alpha = 0,869$, čo predstavuje vysokú spoľahlivosť merania.

Čím je hodnota *štandardnej chyby merania pre úspešnosť* menšia, tým presnejšie je určený bodový odhad individuálneho výsledku žiaka.

Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky testu – ruský jazyk B1 2014

	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
	Priemer	Priemer	Priemer	Priemer
Počet testovaných žiakov	947	947	947	947
Maximum	95,0	95,0	100,0	93,3
Minimum	10,0	,0	,0	10,0
Priemer	54,9	46,6	47,8	49,8
Štandardná odchýlka	17,2	20,1	22,7	15,9
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	,6	,7	,7	,5
Cronbachovo alfa	,661	,768	,823	,869
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	10,0	9,7	9,5	5,8

Obr. 2 Výsledný histogram úspešnosti

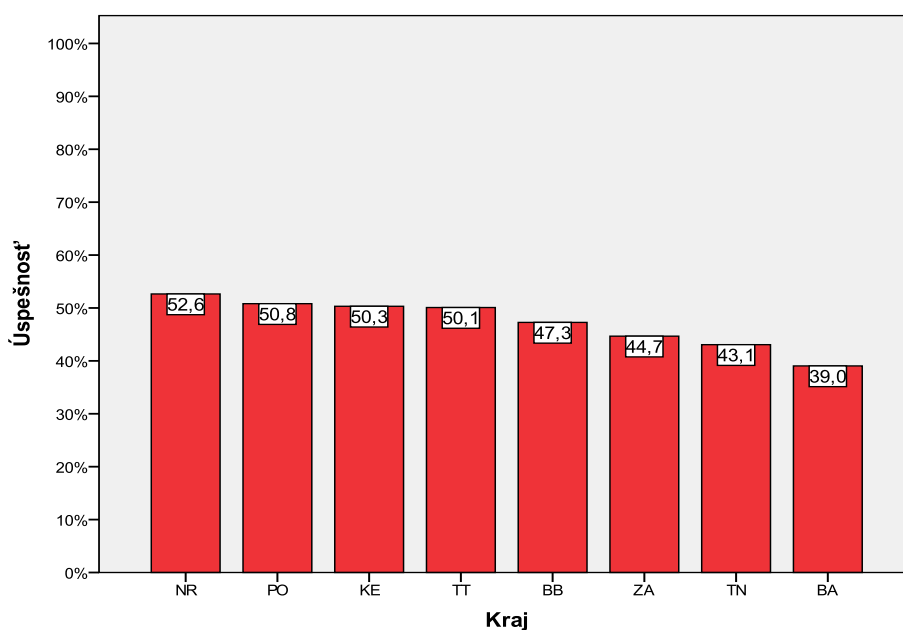
Rozdiely vo výsledkoch podľa druhu školy

V minulých rokoch sme v správe uvádzali aj interpretačné závery z hľadiska dosiahnutých úspešností vzorky z pohľadu druhu školy. Platná legislatíva v roku 2014 stanovuje podmienku, že všetci žiaci gymnázií maturujú z povinného cudzieho jazyka na úrovni B2 a na úrovni B1 môžu maturovať len v prípade, že im je uznaná náhrada maturitnej skúšky z povinného cudzieho jazyka a test EČ MS z ruského jazyka podstúpili v rámci prihlásenia sa

na testovanie z dobrovoľného predmetu. Žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň maturity z povinného cudzieho jazyka mohli vybrať medzi úrovňou B1 alebo B2. Z daného dôvodu je porovnávanie jednotlivých skupín žiakov podľa druhu školy s národným priemerom a medzi sebou irelevantné.

Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja

Z pohľadu rozdelenia žiakov do 8 krajov SR z obrázka č. 3 vidno, že žiaci Nitrianskeho kraja dosiahli v tomto maturitnom roku najvyššiu úspešnosť oproti ostatným krajom. Žiaci Bratislavského kraja uzatvárajú tento rebríček s úspešnosťou 39,0 %, avšak ich výsledky (podobne ako výsledky žiakov Trnavského kraja) nebudeme interpretovať z dôvodu malého počtu žiakov ($n < 20$).

Obr. 3 Úspešnosť podľa kraja

Žiaci Trenčianskeho kraja boli silne vecne významne menej úspešní a žiaci Žilinského kraja stredne vecne významne menej úspešní v porovnaní s národným priemerom.

Štatistická významnosť (signifikancia) určuje mieru zhody alebo rozdielnosti dvoch porovnávaných skupín súboru, napríklad priemerných úspešností. Keďže štatistická významnosť sa preukáže už pri malých rozdieloch medzi úspešnosťami skupín, pre potreby pedagogických výskumov je vhodnejšia *vecná významnosť (signifikancia)* rozdielov priemerných úspešností (r), ktorá aj pri veľkých súboroch zohľadňuje počet žiakov v jednotlivých porovnávaných skupinách. Škála absolútnej hodnoty koeficientu vecnej

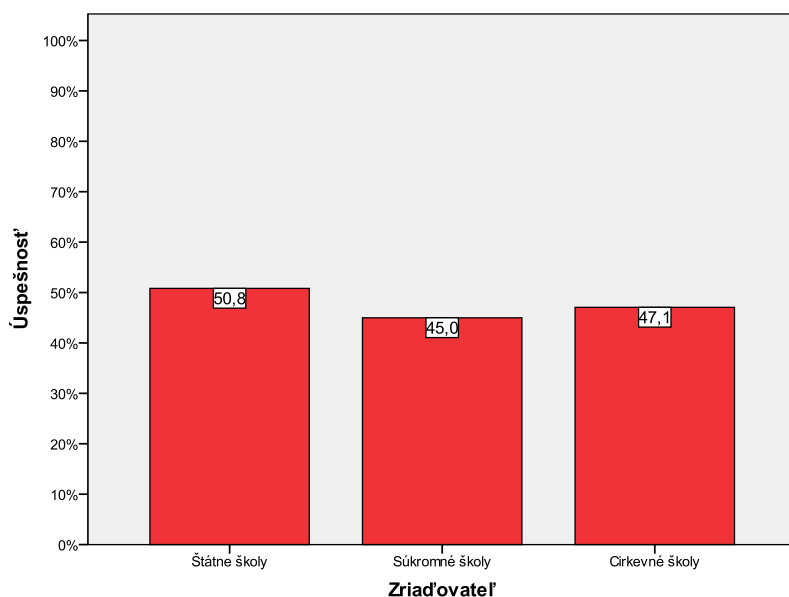
signifikancie sa pohybuje v rozpätí od 0 až 1. Čím je hodnota signifikancie bližšie k 1, tým sa zvyšuje sila významnosti, signifikancie rozdielu meraných hodnôt. Mieru zhody alebo rozdielnosti porovnávaných skupín podľa vecnej významnosti vyjadruje stupnica v nasledujúcej tabuľke. Pre účely našej správy považujeme za vecne významné len tie hodnoty, ktoré dosiahli aspoň miernu mieru vecnej významnosti (od 0,21).

Tab. 2 Klasifikácia miery vecnej významnosti

Hodnota vecnej významnosti r	Miera významnosti
0,00 – 0,20	žiadna
0,21 – 0,30	mierna
0,31 – 0,50	stredná
0,51 – 1,00	silná, veľmi silná až úplná

Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa

Celková úspešnosť žiakov z pohľadu zriaďovateľa školy (Obr. 4) nezaznamenala ani v roku 2014 žiadne výrazné výkyvy a bola pomerne vyrovnaná. Podľa grafu úspešnosti na obr. č. 4 vidíme, že najvyššiu úspešnosť (50,8 %) dosiahli žiaci štátnych škôl, žiaci zo súkromných škôl dosiahli úspešnosť (45,0 %) a veľmi podobné percento úspešnosti (47,1 %) dosiahli žiaci z cirkevných škôl. Štátne školy tvoria výraznú väčšinu v súbore delenom podľa zriaďovateľa, preto aj signifikancia rozdielu priemernej úspešnosti a národného priemeru sa neprejavila. Žiaci súkromných aj cirkevných škôl dosiahli horšie výsledky od národného priemeru na úrovni strednej, resp. miernej vecnej významnosti.

Obr. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Tab. 3 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa zriaďovateľa s národným priemerom

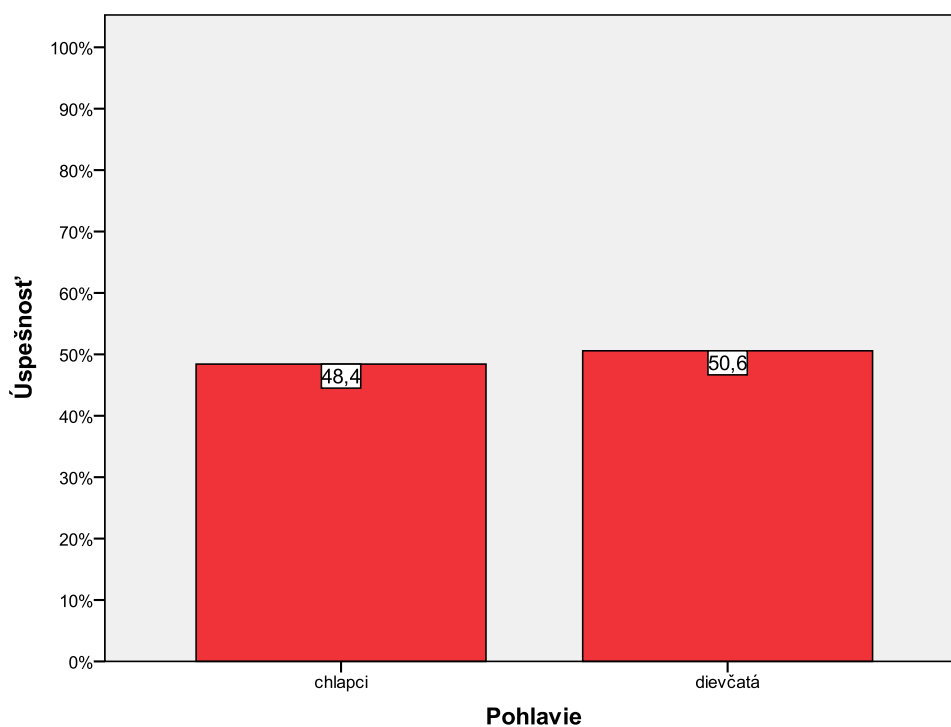
Národný priemer 49,8 %					
	Zriaďovateľ	t	Stupne voľnosti	Obojstranná sig.	Vec. sig.
1	Štátne školy	1,726	752	,085	,063
2	Súkromné školy	-3,780	130	,000	,315
3	Cirkevné školy	-1,869	62	,066	,231

Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia

Test B1 písalo z testovanej vzorky o niečo viac dievčat (62,3%) ako chlapcov (37,7%). Výsledky chlapcov a dievčat sú vzájomne porovnateľné, rovnako sú porovnateľné aj s národným priemerom.

Tab. 4 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa pohlavia s národným priemerom

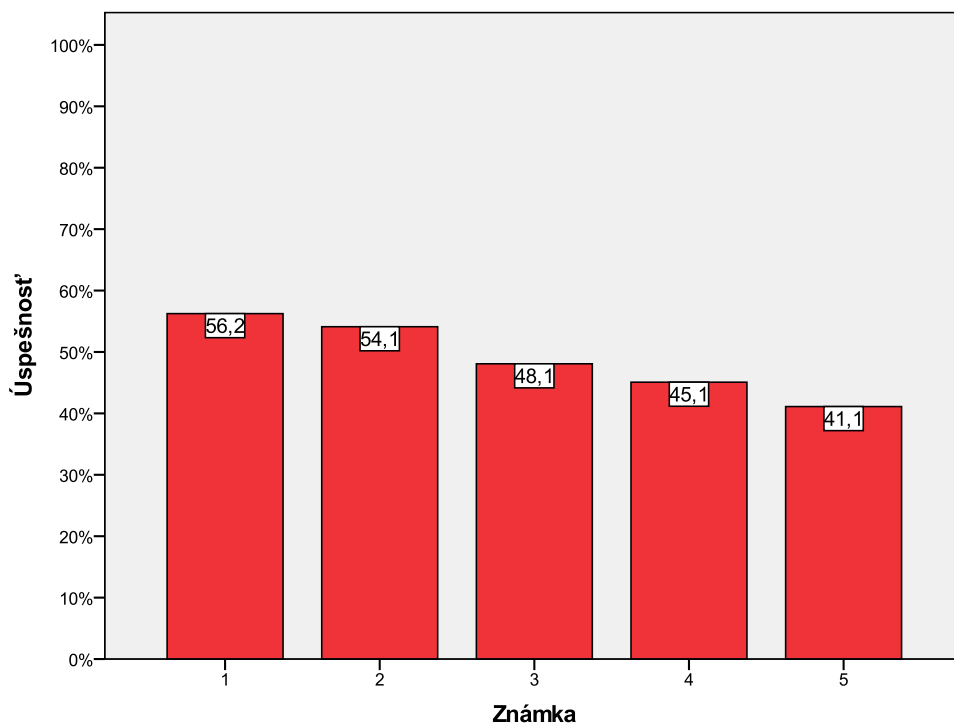
Národný priemer 49,8 %					
	Pohlavie	t	Stupne voľnosti	Obojstranná sig.	Vec. sig.
1	chlapci	-1,667	356	,096	,088
2	dievčatá	1,186	589	,236	,049

Obr. 5 Úspešnosť podľa pohlavia

Rozdiely vo výsledkoch podľa známky

Obrázok č. 6 dokumentuje, akú úspešnosť v teste dosiahli jednotliví žiaci rozdelení do skupín podľa známok. Korelácia úspešnosti a známky bola mierna $r=-0,287$ a priemerná známka v súbore bola 2,79.

Obr. 6 Úspešnosť podľa známky

Údaje v tabuľke uvádzajú, že úspešnosť jednotkárov a dvojkárov bola významne lepšia ako národný priemer na úrovni silnej, resp. strednej vecnej signifikancie.

Úspešnosť štvorkárov a päťkárov bola významne horšia ako národný priemer na úrovni strednej vecnej signifikancie.

Tab. 5 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa známky s národným priemerom

Národný priemer 49,8 %					
	Známka	t	Stupne voľnosti	Obojsntranná. sig.	Vec. sig.
1	1	4,957	130	,000	,399
2	2	4,846	258	,000	,289
3	3	-1,887	290	,060	,110
4	4	-4,252	205	,000	,285
5	5	-4,345	59	,000	,492

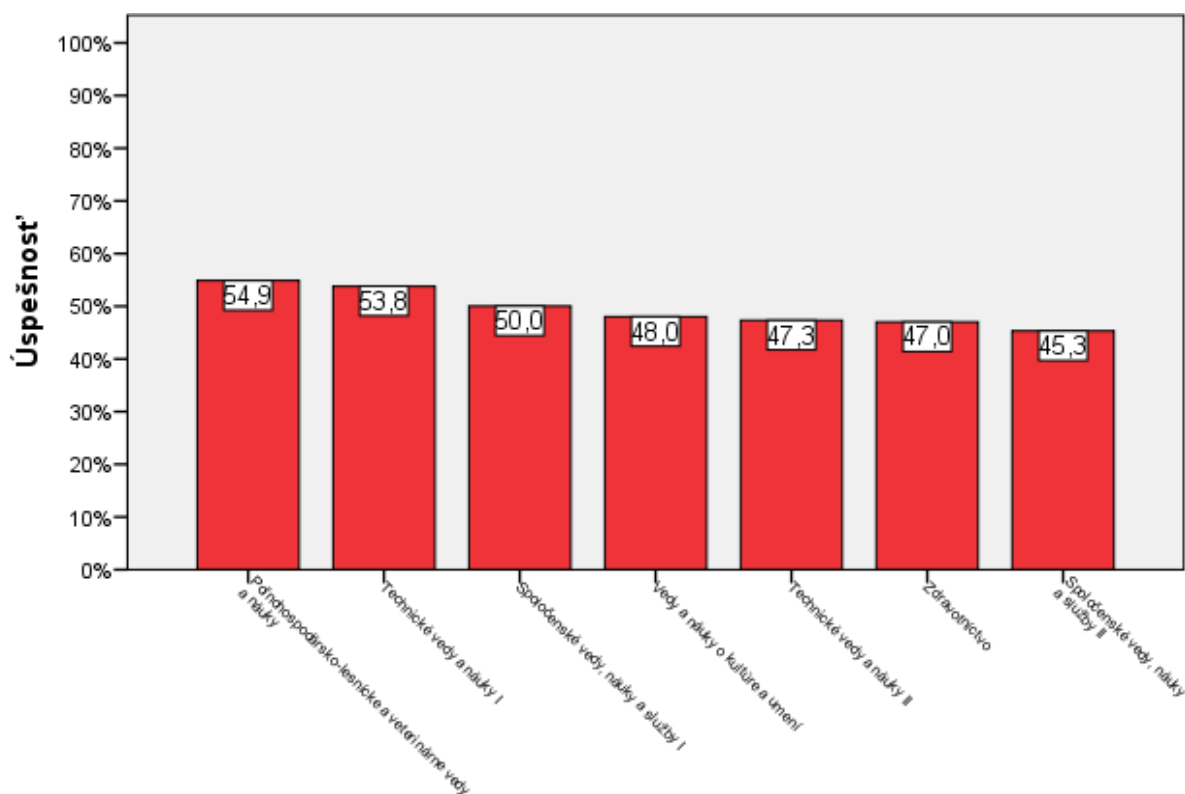
Rozdiely vo výsledkoch podľa hlavného odboru štúdia

Vzhľadom na rozličné študijné odbory, ktoré stredné odborné školy a konzervatóriá ponúkajú, prinášame prehľad úspešnosti žiakov podľa jednotlivých hlavných odborov štúdia.

Tab. 6 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa hlavného odboru štúdia

Odbor vzdelania	N	Priemer	Std. chyba priemeru
Technické vedy a náuky I (TNV I)	105	53,8	1,4
Technické vedy a náuky II (TNV II)	177	47,3	1,2
Poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky (PLVN)	50	54,9	2,3
Zdravotníctvo (ZDR)	73	47,0	1,4
Spoločenské vedy, náuky a služby I (SVNS I)	493	50,0	,7
Spoločenské vedy, náuky a služby II (SVNS II)	38	45,3	2,5
Vedy a náuky o kultúre a umení (VNKU)	11	48,0	4,4
Spolu	947	49,8	,5

Najúspešnejší boli maturanti študujúci v odbore *poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky*, ktorí dosiahli vyššiu úspešnosť v porovnaní s maturantmi študujúcimi v odbore *zdravotníctvo a spoločenské vedy, náuky a služby II* na úrovni miernej vecnej významnosti, a žiaci odboru *technické vedy a náuky I* boli mierne vecne významne úspešnejší ako žiaci z odborov *spoločenské vedy, náuky a služby II* a *zdravotníctvo a spoločenské vedy, náuky*. Prehľad ponúka aj graf na obrázku č. 7.

Obr. 7 Úspešnosť podľa hlavného odboru štúdia

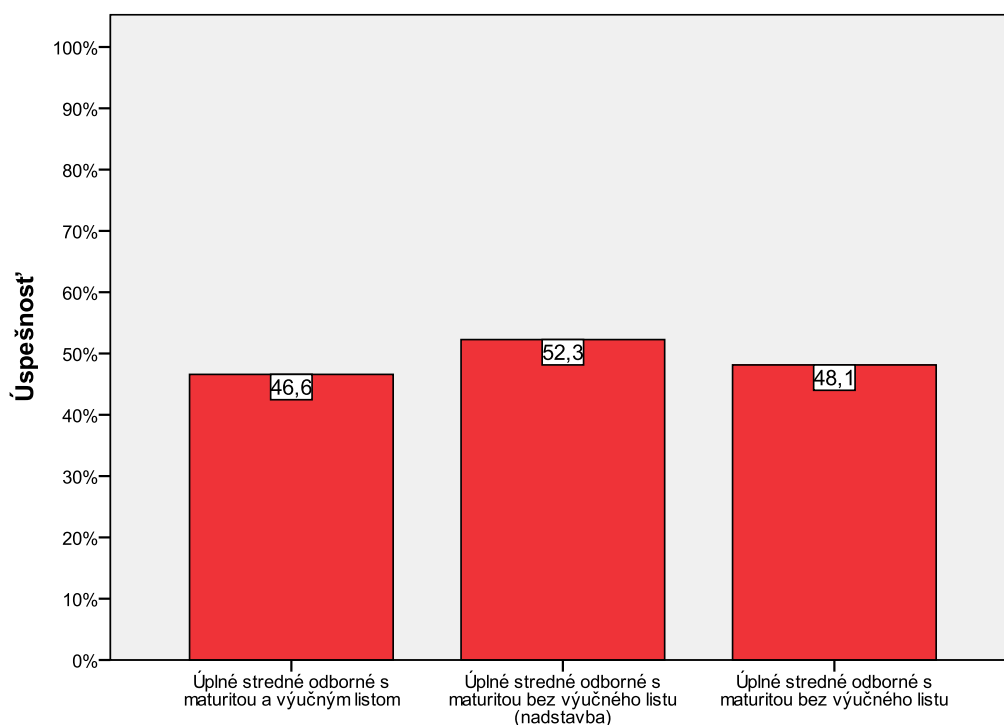
Žiaci odboru *polnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky* dosiahli stredne vecne významne vyššiu úspešnosť ako bol národný priemer, žiaci odboru *technické vedy a náuky I* dosiahli mierne vecne významne vyššiu úspešnosť v porovnaní s národným priemerom. Žiaci odboru *spoločenské vedy, náuky a služby II* dosiahli oproti národnému priemeru nižšiu úspešnosť na úrovni miernej vecnej významnosti.

Rozdiely vo výsledkoch podľa budúceho dosiahnutého vzdelania

Zo štatistických analýz vyplýva, že v teste boli najúspešnejší maturanti študujúci v nadstavbovom štúdiu. Rozdiely oproti ostatným skupinám však neboli vecne významné, rovnako nebol vecne významný rozdiel medzi dosiahnutými priemernými úspešnosťami v rámci skupín a národným priemerom.

Tab. 7 Porovnanie priemernej úspešnosti podľa budúceho dosiahnutého vzdelania

Budúce dosiahnuté vzdelanie	N	Priemer	Std. chyba priemeru
Úplné stredné odborné s maturitou a výučným listom	140	46,6	1,3
Úplné stredné odborné s maturitou bez výučného listu (nadstavba)	418	52,3	,8
Úplné stredné odborné s maturitou bez výučného listu	383	48,1	,8
Spolu	941	49,7	,5

Obr. 8 Úspešnosť podľa budúceho dosiahnutého vzdelania

Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

Hranicu úspešnosti viac ako 33 % nedosiahlo 140 žiakov, čo predstavuje 14,8 % z celkového počtu maturantov maturujúcich z RJ na tejto úrovni. Percentuálne rozdelenie počtu týchto žiakov uvádzame v tabuľke 8.

Tab. 8 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

		Pohlavie		Spolu
		chlapci	dievčatá	
Druh školy	SOŠ	40,7%	59,3%	100,0%
Spolu		40,7%	59,3%	100,0%

Prepojenie úspešnosti a percentilu

Úspešnosť žiaka v teste EČ MS vyjadrená v percentách zaokrúhlená na jedno desatinné miesto sa uvádza na maturitnom vysvedčení. Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia výsledku žiaka v testoch EČ MS je aj percentil, ktorý sa taktiež uvádza na maturitnom vysvedčení.

Percentil určuje percentuálne poradie žiaka v testovanej populácii. Dáva nám informáciu o tom koľko percent žiakov celého súboru dosiahlo horší výsledok ako individuálny žiak. Tento údaj vypočítame tak, že účastníkov testovania usporiadame do poradia podľa dosiahnutej celkovej úspešnosti v teste a ich poradie vyjadříme hodnotou percentilu na stupnici od 0 – 100. Hodnotu percentilu zaokrúhľujeme na jedno desatinné miesto. Možno teda povedať, že percentil vyjadruje, aké percento žiakov dosiahlo horší výsledok. Napríklad, ak sa žiak umiestnil v 72. percentile, znamená to, že 72 % testovaných žiakov dosiahlo horší výsledok ako on a 28 % žiakov dosiahlo lepší alebo rovnaký výsledok.

Hodnotu úspešnosti žiaka vyjadrenú v percentách je vhodné sledovať vždy v súvislosti s percentilom. V tabuľke 9 uvádzame prepojenie úspešnosti s percentilom.

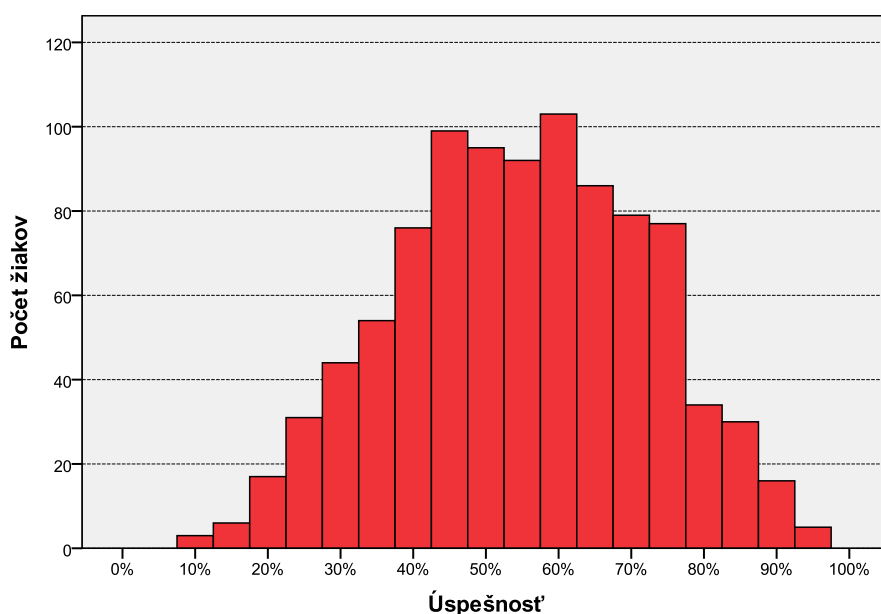
Tab. 9 Prepojenie úspešnosti a percentilu

Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
10,0	,0	2
11,7	,2	2
15,0	,4	6
16,7	1,1	7
18,3	1,8	8
20,0	2,6	4
21,7	3,1	7
23,3	3,8	7
25,0	4,5	11
26,7	5,7	14
28,3	7,2	18
30,0	9,1	29
31,7	12,1	26
33,3	14,8	33
35,0	18,3	34
36,7	21,9	27
38,3	24,7	30
40,0	27,9	35
41,7	31,6	25
43,3	34,2	37
45,0	38,1	31
46,7	41,4	37
48,3	45,3	35
50,0	48,9	35
51,7	52,6	47
53,3	57,6	35
55,0	61,3	35
56,7	64,9	32
58,3	68,3	37
60,0	72,2	31
61,7	75,5	21
63,3	77,7	20
65,0	79,8	20
66,7	81,9	27
68,3	84,7	26
70,0	87,5	17
71,7	89,3	14
73,3	90,7	12
75,0	92,0	21
76,7	94,2	12
78,3	95,5	15
80,0	97,1	11
81,7	98,2	8
83,3	99,1	1
85,0	99,2	3
86,7	99,5	2
88,3	99,7	2
93,3	99,9	1

Úspešnosť podľa jednotlivých zručností

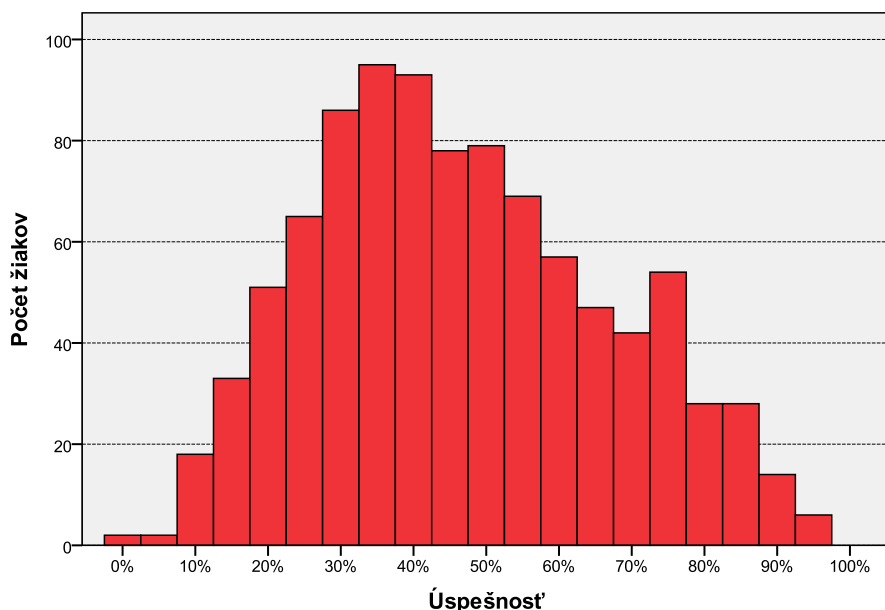
Nasledujúce tri obrázky dokumentujú výsledky testu z hľadiska dosiahnutých úspešností podľa testovaných zručností. Stĺpcové grafy označujú, ako test rozdelil žiakov do výkonnostných skupín podľa percenta dosiahnutej úspešnosti.

Počúvanie s porozumením – v tejto časti testu mali žiaci preukázať, ako porozumeli základným informáciám a vyriešiť úlohy, ako je určenie správnosti či nesprávnosti výpovede, výber z viacerých možností, priradovanie a doplňovanie.

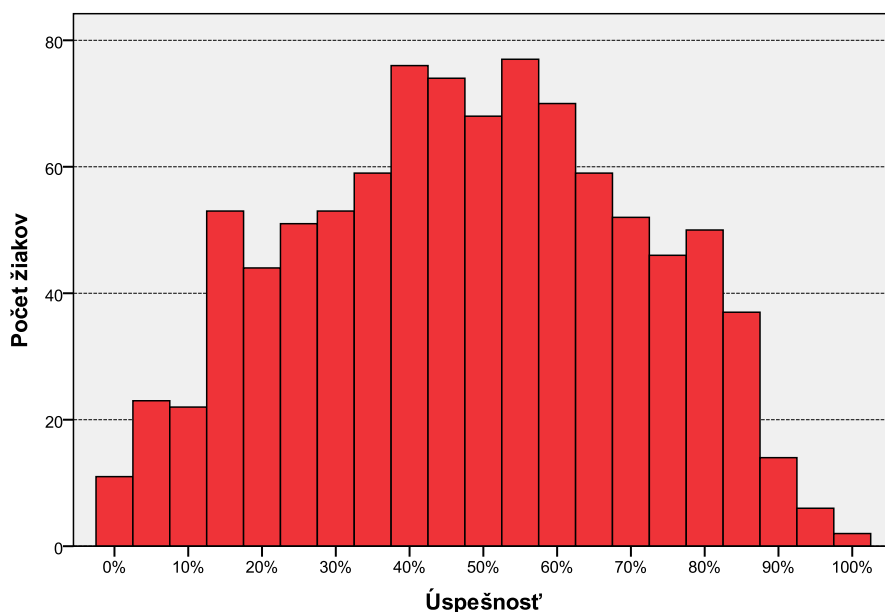
Obr. 9 Výsledný histogram v časti *Počúvanie s porozumením*

Gramatika a lexika – táto časť testu preveruje znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby a ich správne použitie v kontexte. Žiaci mali dopĺňať adekvátne gramatické tvary na základe výberu z viacerých možností a dopĺňať slová do kontextu, resp. upravovať gramatické tvary.

Obr. 10 Výsledný histogram v časti Gramatika a lexika

Čítanie s porozumením – táto časť testuje, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, výberu z viacerých možností, resp. určenia správnosti alebo nesprávnosti výpovede.

Obr. 11 Výsledný histogram v časti Čítanie s porozumením

Z dosiahnutých výsledkov vidíme, že v maturitnom roku 2014 boli žiaci najmenej úspešní pri riešení úloh v časti *Gramatika a lexika*, pričom tento výsledok korešponduje s výsledkami z predchádzajúcich rokov. Celkovo možno zhodnotiť, že dosiahnuté úspešnosti vo všetkých častiach testu sú vyvážené, a môžeme skonštatovať, že tento test ako konštrukt bol správne zostavený a môže slúžiť ako validný evalvačný nástroj.

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z RJ úroveň B1

Test externej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka úrovne B1 je pripravovaný tímom odborníkov podľa *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka úroveň B1*.

Tento test zaraďujeme medzi testy NR (*Norm Referenced*), teda testy relatívneho výkonu. Cieľom testu je vzájomne porovnať výsledky žiakov a zoradiť ich podľa dosiahnutej úspešnosti. NR testy musia nevyhnutne obsahovať položky s rôznym stupňom obťažnosti, aby žiakov rozlíšili. Opakom takýchto testov sú testy overovacie – CR (*Criterion Referenced*), označované ako testy absolútneho výkonu, ktorých cieľom je overiť, či si žiak osvojil určité poznatky. Výsledok žiaka sa neporovnáva s výsledkami iných žiakov, ale s vopred určenými kritériami. V týchto testoch by mal byť zastúpený každý tematický celok učiva, reprezentovaný dostatočným počtom úloh.

Na to, aby sme mohli výsledky testu EČ MS z ruského jazyka považovať za spoľahlivé, musíme poznať vlastnosti testu. V tejto časti analýzy sa zameriavame na vlastnosti jednotlivých položiek, ktoré dokladujú charakter a kvalitu NR testu.

V prvej fáze je potrebné preukázať porovnateľnosť variantov testu z ruského jazyka. Distribúcia týchto variantov medzi žiakmi bola takmer rovnaká. *Variant 8214* písalo 474 žiakov a *variant 8316* písalo 473 žiakov. Priemerná úspešnosť v jednotlivých variantoch bola 50,03 % a 49,5 %. Reliabilita v jednotlivých častiach variantov testu bola porovnateľná.

Tab. 10 Úspešnosť žiakov podľa variantov testu

	Forma	N	Priemer	Std. odchýlka	Std. chyba priemeru
Úspešnosť	8214	474	50.03	15,94	,73
	8316	473	49.50	15,83	,73

Tab. 11 Reliabilita jednotlivých častí testu

	Variant	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
1	8214	,675	,769	,817	,870
2	8316	,648	,768	,829	,868

Taktiež porovnateľná bola aj obťažnosť oboch variantov. Medzi zodpovedajúcimi si položkami vo variantoch neboli vecne významné rozdiely. Oba varianty môžeme považovať za ekvivalentné. Ďalšie analýzy sa budú vzťahovať k položkám variantu 8214.

Charakteristiky položiek

V tejto časti interpretujeme ďalšie psychometrické charakteristiky testu, ako sú napr. obťažnosť, resp. úspešnosť, citlivosť niektorých testových položiek, tak ako vyplynuli zo štatistických výsledkov testu.

Podľa celkových výsledkov položkovej analýzy môžeme konštatovať, že základné charakteristiky testu EČ MS 8214 nepoukazujú na závažné neštandardné vybočenia.

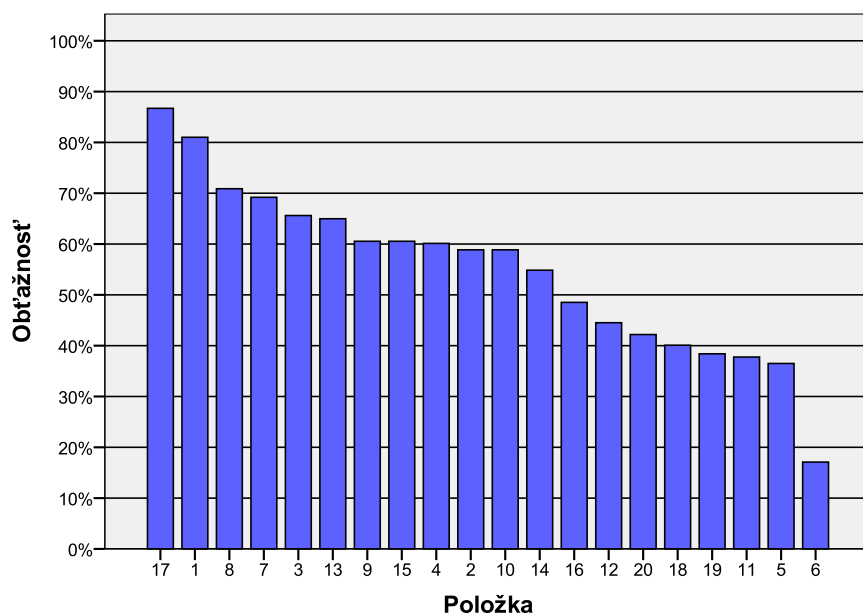
Pri hodnotení testu je dôležitým psychometrickým parametrom *obťažnosť* položky a s ňou súvisiaca *úspešnosť* žiaka.

Obťažnosť položky je v našej správe chápaná ako percentuálny podiel žiakov, ktorí správne riešili danú položku. Z hľadiska zabezpečenia vysokej reliability je optimálne, aby sa obťažnosť väčšiny položiek pohybovala okolo 50 %. Rozdelenie položiek podľa percentuálnej hodnoty obťažnosti uvádza nasledujúca tabuľka.

Tab. 12 Klasifikácia položiek podľa obťažnosti

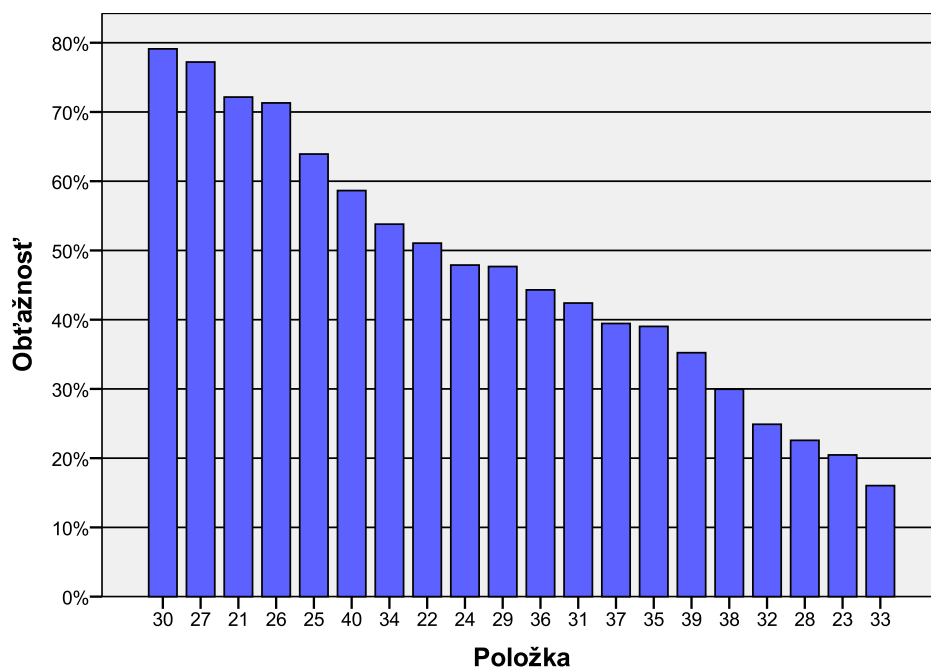
Hodnota obťažnosti v %	Obťažnosť položky
<0; 20>	veľmi obťažná
(20; 40>	obťažná
(40; 60>	stredne obťažná (okolo 50,0 % optimálna)
(60; 80>	ľahká
(80; 100>	veľmi ľahká

Z obrázka č. 12 vidno, že najobťažnejšou položkou v časti *Počúvanie s porozumením* bola položka č. 6 (17,1 %). Najmenej obťažná bola položka č. 17 (86,7 %).

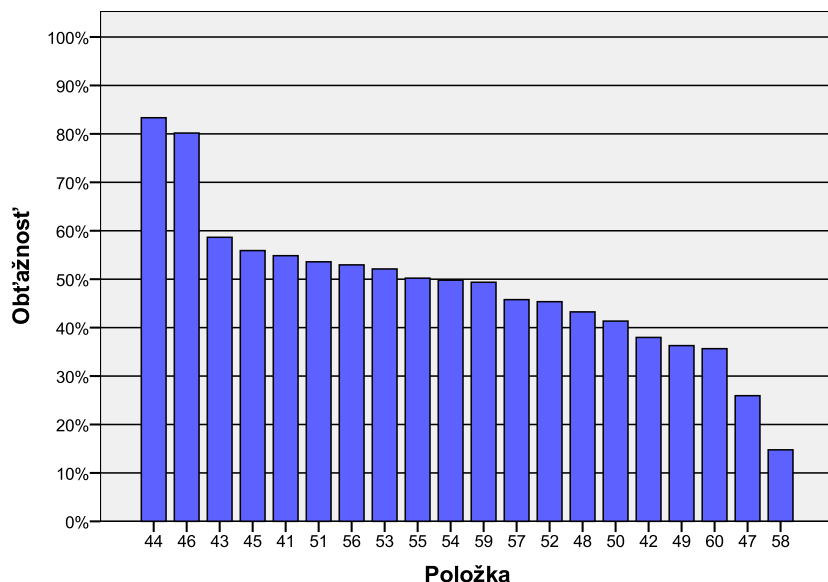
Obr. 12 Obťažnosť položiek v časti Počúvanie s porozumením

Na nasledujúcom obrázku vidíme obťažnosť položiek v časti *Gramatika a lexika*. Obťažnosť 8 položiek sa pohybovala pod hranicou 40 %, čo znamená, že tieto položky nedokázalo správne vyriešiť ani 40 % testovaných žiakov. Najobťažnejšou položkou bola položka č. 33 (16,0 %), najmenej obťažnou položka č. 30 (79,1 %).

Obr. 13 Obťažnosť položiek v časti Gramatika a lexika

V tretej časti testu – v *Čítaní s porozumením* sme zaznamenali obťažnosť položiek, ktorú uvádza graf na obrázku č. 14. Vidíme, že väčšina položiek sa pohybovala v pásme stredne obťažných, teda z hľadiska NR-testu ideálne náročných položiek. Najobťažnejšou položkou bola pre žiakov položka č. 58 (14,8 %), najmenej obťažnou položka č. 44 (83,3 %).

Obr. 14 Obťažnosť položiek v časti Čítanie s porozumením

Citlivosť – diskriminačná sila položky je schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov. Ak všetkých žiakov rozdelíme podľa vzostupnej úspešnosti do piatich skupín (od 5 do 1), tak rozdiel úspešnosti najlepšej (1) a najslabšej (5) skupiny je hodnota citlivosti položky. Citlivosť menšiu ako 0 % (záporná hodnota) považujeme za kritickú, citlivosť v rozpätí 0 – 30 % považujeme za nedostatočnú a citlivosť nad 30 % charakterizuje vhodnú položku – je teda vyhovujúca. Položky podľa citlivosti rozdeľuje aj nasledujúca tabuľka.

Tab. 13 Klasifikácia citlivosti

Hodnota citlivosti	Miera citlivosti
menej ako 0,0 % záporná hodnota	kritická
0,0 % – 30,0 %	nedostatočná
nad 30,0 %	vyhovujúca

Ako vidno z tabuliek 13 – 15, 12 položiek nedosiahlo citlivosť vyššiu ako 30 %. Pri dvoch položkách (č. 6 a 23) sme zaznamenali zápornú hodnotu citlivosti, čo však neznižuje vhodnosť a kvalitu daného testu ako celku.

Distribúcia úspešnosti a citlivosti sa prezentuje grafmi, ktoré podrobnejšie znázorňujú vzťah medzi výkonnosťou v celom teste (delenie na 5 skupín na osi x) a priemernou úspešnosťou jednotlivých výkonnostných skupín v danej položke na osi y. V prvej pätine (1)

sa nachádzajú žiaci s najvyššou percentuálnou úspešnosťou riešenia testu, poslednú skupinu (5) tvoria najmenej úspešní žiaci. Grafy distribúcie úspešnosti pomáhajú charakterizovať, ako v danej položke súvisí úspešnosť jej riešenia s celkovou výkonnosťou žiakov. Vľavo pri každom grafe je uvedená citlivosť položky.

Neriešenosť položky je percentuálny podiel žiakov, ktorí na položku neuviedli odpoveď, a predstavuje súčet nedosiahnutých a vynechaných riešení. **Vynechanosť** položky nastáva vtedy, ak žiak položku neriešil, ale niektorú z nasledujúcich ešte riešil. **Nedosiahnutosť** položky vyjadruje skutočnosť, že žiak túto položku neriešil a zároveň neriešil ani žiadnu z nasledujúcich položiek. Za kritickú považujeme hodnotu neriešenosti vyššiu ako 50 %.

Ako vidno z tabuliek 13 – 15, vyššia neriešenosť bola zaznamenaná pri otvorených položkách. Najvyššiu až kritickú neriešenosť mala už spomínaná veľmi obťažná položka č. 58, ktorá patrila medzi posledné položky testu, pri ktorých sa všeobecne očakáva vyššie percento neriešenosti, keďže mnohí žiaci sa pre nesprávne rozvrhnutie času nedostanú k riešeniu všetkých položiek. Celkovo však podľa ukazovateľov v tabuľkách 13 – 15 môžeme skonštatovať, že časový limit 100 minút je pre tento typ testu úrovne B1 dostačujúci.

Medzipoložková korelácia – korelácia položky so zvyškom testu určuje vzťah medzi položkou a zvyškom testu a vypovedá o vnútornej konzistencii jeho položiek. Táto charakteristika je vyjadrená prostredníctvom koeficientu korelácie medzi položkou a zvyškom testu *Point Biserial* (posledný stĺpec tabuliek 13 – 15). Čím väčšia je kladná hodnota *P. Bis.* položky, tým väčší podiel v teste celkove úspešnejších žiakov a menší podiel menej úspešných žiakov odpovedalo správne na položku. Vyššie spomínané položky č. 6 a 23, ktoré nerozlíšili žiakov podľa výkonnosti, mali zápornú hodnotu *Point Biserial*, okrem nich slabo so zvyškom testu korelovali položky č. 12, 13, 28. Väčšina položiek mala sledovanú hodnotu *Point Biserial* nad 0,30, čo vypovedá o dobrej kvalite testu z hľadiska medzipoložkovej korelácie. Rozdelenie položiek podľa *P. Bis.* je v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 14 Klasifikácia položiek podľa *P. Bis.*

Hodnota <i>P. Bis.</i>	Rozlišovacia schopnosť položky
záporná hodnota	nerozlišuje dobrých a slabých žiakov
hodnota okolo 0	veľmi slabá rozlišovacia schopnosť
hodnota väčšia ako 0,30	dobrá rozlišovacia schopnosť

Ďalšie časti tejto kapitoly budeme venovať analýze vybraných položiek, ktorých charakteristiky považujeme za zaujímavé pre pedagógov, odbornú i širšiu verejnosť

a ponúkame interpretáciu daných charakteristík. Rozhodli sme sa vybrať takú vzorku ukážok, na ktorých sa pokúsime vysvetliť zámer autorov a zmýšľanie žiakov pri voľbe správne odpovede.

Tab. 15 Súhrnné charakteristiky položiek – Počúvanie s porozumením

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
1	81,0	27,3	,00	,21	,21	,262
2	58,9	53,5	,00	,21	,21	,303
3	65,6	37,7	,00	,84	,84	,351
4	60,1	28,1	,00	,42	,42	,102
5	36,5	35,3	,00	1,05	1,05	,274
6	17,1	-5,1	,00	,84	,84	-,059
7	69,2	43,1	,00	,63	,63	,288
8	70,9	20,9	,00	1,05	1,05	,163
9	60,5	18,7	,00	,63	,63	,183
10	58,9	44,0	,00	,42	,42	,260
11	37,8	17,3	,00	,84	,84	,259
12	44,5	28,0	,00	2,32	2,32	,090
13	65,0	16,5	,00	1,68	1,68	,086
14	54,9	53,5	1,26	24,21	25,47	,312
15	60,5	67,3	1,68	25,68	27,37	,452
16	48,5	47,0	1,89	14,53	16,42	,346
17	86,7	23,1	2,11	3,58	5,68	,225
18	40,1	61,8	4,42	7,79	12,21	,444
19	38,4	37,4	8,84	6,74	15,58	,225
20	42,2	62,9	8,84	10,11	18,95	,413

Tab. 16 Súhrnné charakteristiky položiek – Gramatika a lexika

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
21	72,2	52,6	,00	,42	,42	,358
22	51,1	51,4	,00	1,05	1,05	,364
23	20,5	-4,0	,00	,63	,63	-,033
24	47,9	40,7	,00	,84	,84	,313
25	63,9	45,1	,00	,42	,42	,351
26	71,3	39,9	,00	,42	,42	,312
27	77,2	42,0	,00	,00	,00	,268
28	22,6	7,7	,00	1,05	1,05	,100
29	47,7	67,3	,00	,63	,63	,440
30	79,1	34,7	,00	,00	,00	,294
31	42,4	73,5	1,89	3,79	5,68	,467
32	24,9	18,2	2,53	8,21	10,74	,156
33	16,0	40,5	2,95	15,58	18,53	,371
34	53,8	69,4	2,95	10,74	13,68	,514
35	39,0	48,1	4,42	13,89	18,32	,334
36	44,3	67,1	5,68	18,53	24,21	,420
37	39,5	68,2	7,37	17,89	25,26	,404
38	30,0	44,8	8,21	16,42	24,63	,291
39	35,2	55,5	10,53	7,58	18,11	,409
40	58,6	67,3	10,53	3,16	13,68	,401

Tab. 17 Súhrnné charakteristiky položiek – Čítanie s porozumením

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosaiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
41	54,9	54,6	,00	2,32	2,32	,281
42	38,0	60,8	,00	5,47	5,47	,425
43	58,6	62,0	,00	4,21	4,21	,446
44	83,3	31,5	,00	1,68	1,68	,299
45	55,9	60,8	,00	6,32	6,32	,475
46	80,2	34,7	,00	1,26	1,26	,339
47	25,9	45,8	,00	4,63	4,63	,303
48	43,2	60,8	,00	2,53	2,53	,465
49	36,3	57,6	,00	6,53	6,53	,390
50	41,4	39,5	,00	2,74	2,74	,304
51	53,6	34,4	,00	4,42	4,42	,261
52	45,4	65,0	,00	3,37	3,37	,379
53	52,1	59,8	,21	3,37	3,58	,451
54	49,8	33,3	11,58	6,95	18,53	,273
55	50,2	65,2	14,32	15,37	29,68	,419
56	53,0	60,9	16,42	11,37	27,79	,489
57	45,8	51,3	21,68	11,16	32,84	,424
58	14,8	38,3	29,47	34,11	63,58	,384
59	49,4	68,3	30,74	3,16	33,89	,473
60	35,7	52,2	30,74	14,74	45,47	,429

Analýza položiek testu EČ MS z RJ úroveň B1, 2014

Pre potreby interpretácie kvality položiek je potrebné rozumieť tabuľke poskytujúcej štatistické hodnoty analýzy položiek testu. Tabuľka v prvom riadku obsahuje možnosti voľby pre konkrétnu položku testu (napr. A01, B01, C01, D01 – sú možnosťami voľby v testovej položke 01 a X01 – predstavuje neriešenie testovej položky 01).

Pri úlohách s výberom odpovede sa vyhodnocuje osobitne každá ponúknutá odpoveď. Uvádza sa *P. Bis.* každej možnosti a percentuálny podiel žiakov, ktorí si vybrali danú možnosť (frekvencia). Tieto údaje sú uvedené aj pre skupinu žiakov, ktorí na úlohu neuviedli odpoveď. Žltou farbou je označený stĺpec (prípadne riadok) so správnou odpoveďou. Položky s výberom odpovede hodnotíme podľa nasledovných kritérií:

1. Podiel žiakov, ktorí si vybrali správnu odpoveď, by mal byť najväčší.
2. Hodnota *P. Bis.* správnej odpovede by mala byť väčšia ako 0,30. Väčšina v teste celkovo úspešnejších žiakov by si mala vybrať správnu odpoveď. Pri nedodržaní tohto kritéria je hodnota zvýraznená červenou farbou.
3. Hodnota *P. Bis.* nesprávnej odpovede (distraktora) by mala byť záporná. Distraktory by si mali vybrať žiaci v teste celkovo menej úspešní. Pri nedodržaní tohto kritéria je hodnota zvýraznená hnedou farbou.

Údaje v ďalších riadkoch tabuliek uvádzajú hodnotu Point Biserial (*P. Bis.*), podiel žiakov z celkového súboru testovaných žiakov, ktorí si volili danú možnosť (P), a údaj N – počet žiakov. Správna odpoveď je v tabuľke zreteľne označená žltou farbou stĺpca.

Niekedy dochádza k situáciám:

- a) že si správnu odpoveď volilo **menej** žiakov ako distraktor (nesprávnu možnosť), ale hodnota *P. Bis.* uvedená pri správnej odpovedi aj pri distraktore má správne hodnoty. Túto skutočnosť interpretujeme tak, že hoci si žiaci volili viac distraktor ako správnu odpoveď, išlo práve o tých žiakov, ktorí boli zaradení do skupín s nižšou priemernou úspešnosťou v teste. Preto sú hodnoty v poriadku.
- b) že si správnu odpoveď volilo **viac** žiakov ako distraktor, ale hodnota *P. Bis.* uvedená pri správnej odpovedi má zlú hodnotu – zápornú alebo nízku. Túto skutočnosť interpretujeme tak, že aj napriek tomu, že si viac žiakov volilo správnu odpoveď – išlo o skupinu žiakov, ktorí boli celkovo priemerne menej úspešní v teste. Ak je hodnota *P. Bis.* pri správnej odpovedi záporná, toto interpretujeme tak, že správnu odpoveď volili žiaci vo zvyšku testu málo úspešní, kým pre tých, ktorí boli vo zvyšku testu úspešní, bol atraktívnejší niektorý z distraktorov ako správna odpoveď.

1. časť: Počúvanie s porozumením – obsahová analýza položiek

V časti *Počúvanie s porozumením* žiakom vo všeobecnosti a vo väčšine prípadov nerobil problém porozumieť autentickým textom, čiastočne didakticky spracovaným, nahovoreným rodenými hovoriacimi, prednesenými zreteľne, štandardným jazykom, v primeranom, prirodzenom tempe a na základe takto pochopených textov riešiť z nich vyplývajúce úlohy. Celkovo najvyššiu úspešnosť riešenia väčšiny položiek v porovnaní s ostatnými dvoma časťami (čítanie a gramatika) však nemožno pripisovať nízkej náročnosti testovaných úloh - texty boli primerane náročné na lexiku, pokrývali tematické oblasti Kultúra a umenie, Zdravie, Krajina, ktorej jazyk sa učím – boli dostatočne rozsiahle a odzneli v tempe zodpovedajúcejmu stupňu náročnosti pre úroveň maturitnej skúšky z cudzieho jazyka na úrovni B1.

Až na jednotlivé výnimky dosahovali žiaci dobrú až vysokú úspešnosť pri riešení náročnejších úloh doplnovacieho typu, ako aj pri riešení úloh s alternatívnou možnosťou výberu odpovede (výber zo štyroch možností). Ak porovnáваме úspešnosť riešenia týchto dvoch typov úloh s úspešnosťami riešenia úloh typu pravda/nepravda/v texte informácia neodznala, tak vidíme, že posledný typ úloh dopadol o trochu menej úspešne. Výsledok je však očakávaný, pretože tento typ úloh je náročný na pozornosť a vyžaduje si od žiaka aj využitie zložitejších myšlienkových operácií. Napriek tomu sa však 2 úlohy z tejto časti testu ukázali ako veľmi ľahké (položky č. 1 a 17), 7 položiek (č. 3, 4, 7, 8, 9, 13, 15) ako ľahké, 6 položiek (č. 2, 10, 12, 14, 16, 18, 20) stredne obťažné, 3 položky (č. 5, 11, 19) vyšli ako obťažné a 1 úloha (položka č. 6) bola pre žiakov veľmi obťažná.

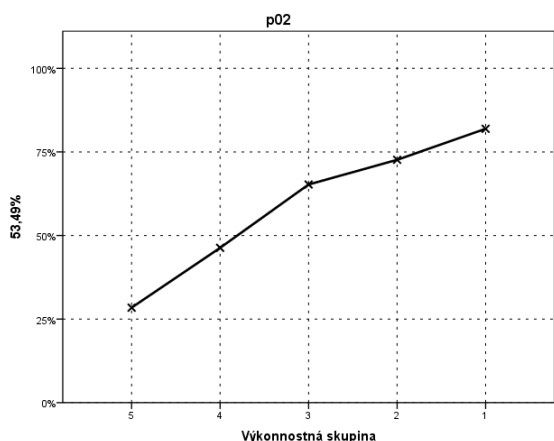
Znenie položky 2: Детям весело и _____, когда книги читают известные люди.

Správna odpoveď: (D) увлекательно

Tab. 18 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 2, test RJB1)

		A02	B02	C02	D02	X02
1	P. Bis.	-,18	-,15	-,14	,30	,02
2	p	,09	,06	,25	,59	,00
3	N	44,00	30,00	120,00	279,00	1,00

Položka 2 patrí medzi stredne obťažné (58,9 %). Distraktory si v nej volili celkovo menej úspešní žiaci. Medzi testovanými žiakmi sa vyskytlo aj niekoľko takých, ktorí celkovo patrili medzi úspešnejších, ale danú položku vynechali. Mohlo to byť spôsobené faktom, že daný výraz im bol neznámy alebo ho nestihli zachytiť. Celkovo však možno skonštatovať, že parametre danej položky sa považujú za vyhovujúce.

Obr. 15 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 2, test RJB1

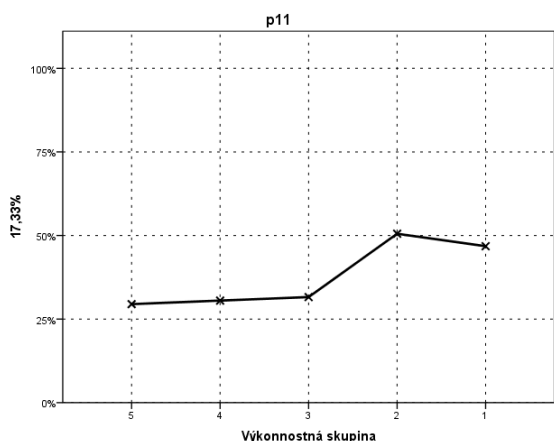
Z grafu na obrázku 15 je zrejmé, že položka na primeranej úrovni odlišuje celkovo najvýkonnejších žiakov od žiakov najmenej úspešných, ktorých úspešnosť však nebola nižšia ako 25 %. Citlivosť položky dosahuje 53,49 %. Položka spĺňa kritériá kladené na zahrnuté úlohy z hľadiska tvorby NR-testu.

Znenie položky 11: На Дне открытых дверей присутствовали иностранные коллеги.
Správna odpoveď: (C) в тексте не упомянуто

Tab. 19 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 11, test RJB1)

		A11	B11	C11	X11
1	P. Bis.	-,09	-,19	,26	-,03
2	p	,40	,21	,38	,01
3	N	190,00	101,00	179,00	4,00

Podľa tabuľky 16 je zrejmé, že distraktory si v danej položke volili celkovo menej úspešní žiaci. *P. Bis.* u správnej odpovede je mierne nižší a dosahuje úroveň 0,26. Správnu odpoveď si v položke zvolilo 179 žiakov, najviac žiakov sa však rozhodlo pre distraktor A (190). Odpoveď na otázku v počutom texte nebola uvedená, čo mohlo pôsobiť mätúco a žiaci sa z textu snažili napriek tomu vydedukovať správnu odpoveď. Výsledky môžu byť spôsobené faktom, že z pohľadu žiakov tvrdenie odznelo, nebolo len explicitne vyjadrené.

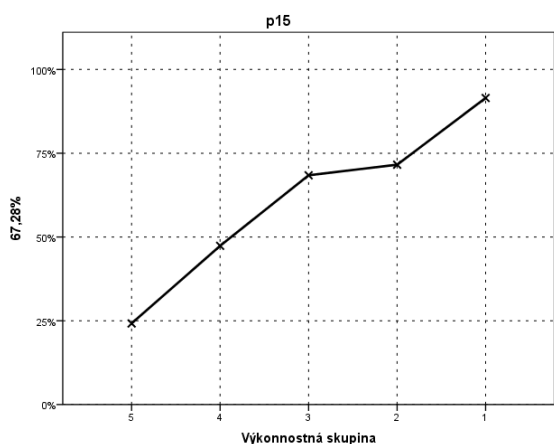

Obr. 16 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 11, test RJB1

Ako možno vidieť na obrázku 16, položka 11 odlíšila 2 najvýkonnejšie skupiny od ostatných, skupiny 3-5 nerozlišuje. Hodnota citlivosti bola nepriaznivá, len na úrovni 17,33%. Položka patrí medzi obťažné (37,8%). Celkovo možno predpokladať, že i žiaci z najvýkonnejšej skupiny správnu odpoveď skôr tipovali, hoci vďaka lepšiemu porozumeniu textu s o niečo väčšou úspešnosťou, ako najmenej výkonné skupiny.

Znenie položky 15: Когда _____ работать на кухне не пропадала, стало понятно, что работа ему в кулинары.

Správna odpoveď: охота

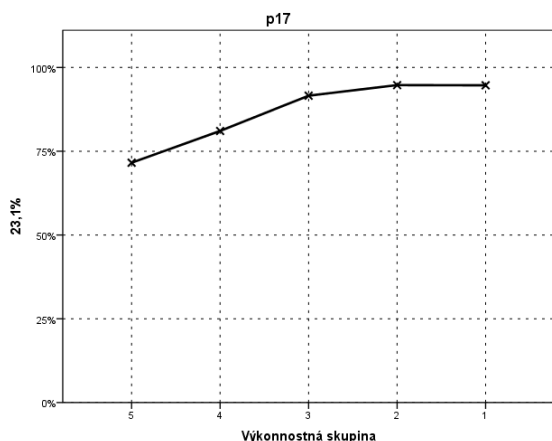
Obr. 17 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 15, test RJB1

Daná položka mala v rámci časti *Počúvanie s porozumením* najvyššiu úroveň vynechanosti (25,68 %), hoci boli u nej všetky parametre priaznivé a patrí medzi ľahké (obťažnosť 60,5 %). Jej citlivosť je 67,28%, čo predstavuje vysokú mieru rozlíšenia medzi najvýkonnejšou skupinou a žiakmi, ktorí boli v teste celkovo menej úspešní. Nejde o výraz, ktorý by mohol byť žiakom neznámy, preto sa možno domnievať, že žiaci výraz nezachytili z dôvodu dvoch

tesne po sebe nasledujúcich položiek, ktoré bolo potrebné do textu doplniť. Podľa zložitejšej vetnej konštrukcie mohlo byť pre nich náročné hľadaný výraz uhádnuť/tipovať.

Položka č. 17 patrila k doplňovacím úlohám.

Znenie položky: В 16 _____ родители его отправили в отличный кулинарный колледж.

Obr. 18 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 17, test RJB1

Správna odpoveď: Žiaci mali na základe vypočutého textu doplniť do prázdneho miesta v texte slovo v správnom tvare. V tomto prípade mali z vypočutého vyselektovať a zachytiť slovo дем – vek Jamieho Olivera, v ktorom ho rodičia poslali študovať za kuchára.

Položka vo vzťahu k iným položkám slabšie rozlíšila žiakov jednotlivých výkonnostných skupín ($P. Bis = 0,225$), aj v teste najmenej úspešní žiaci ju riešili s vysokou priemernou úspešnosťou pohybujúcou sa okolo 70 %. Išlo o najmenej obťažnú položku v rámci uvedenej časti testu (86,7%).

Podľa súhrnnej tabuľky psychometrických charakteristík všetkých položiek v časti *Počúvanie s porozumením* vidíme, že táto časť testu sa ukázala pre danú maturitnú populačnú vzorku ako primerane náročná (okrem niekoľkých výnimiek komentovaných vyššie) a žiaci ju riešili s najvyššou úspešnosťou v porovnaní s ostatnými časťami testu EČ. V danej časti mali položky 2, 3, 16, 18 a 20 všetky parametre priaznivé.

2. časť: Gramatika a lexika – obsahová analýza položiek

V časti testu Gramatika a lexika boli úspešnejší študenti pri riešení úloh s alternatívnou možnosťou odpovede (výber zo štyroch možností) ako pri doplňovacích úlohách, ktoré patria k náročnejším typom úloh.

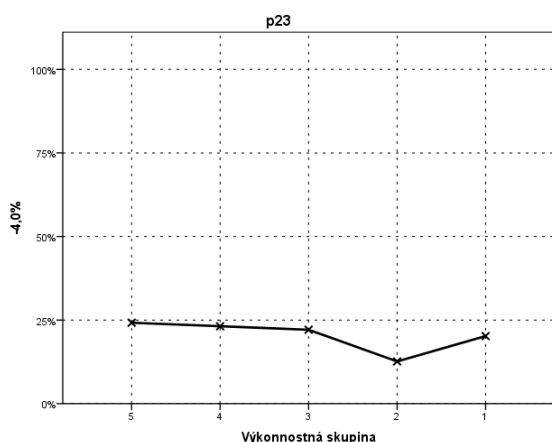
Študenti boli úspešní pri riešení úloh produktívnych, ako aj tých, ktoré sú zamerané na pasívnu znalosť jazyka. Úspešnosť riešenia úloh z gramatiky a lexiky oscilovala od cca 79 % (položka 30) až po 16 % (položka 33). Položky č. 23, 28, 32, 35, 37, 38, 39 patria do kategórie obťažné. Položka č. 33 sa zaradila do kategórie veľmi obťažných. Pri týchto pre žiakov problematických položkách sa ukázalo, že študenti nemajú dostatočnú slovnú zásobu a nepoznajú význam slov v priloženej banke, z ktorej mali vyberať doplnenie textu.

Znenie položky 23: Люди _____ лишали сна во время такой казни, не жили дольше 10 дней.
Správna odpoveď: (D) которых

Tab. 20 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 23, test RJB1)

		A23	B23	C23	D23	X23
1	P. Bis.	-,16	-,06	,14	-,03	-,03
2	p	,04	,19	,56	,20	,01
3	N	21,00	88,00	265,00	97,00	3,00

Položka 23 má zápornú hodnotu P.Bis. Až 56% testovaných vrátane žiakov vo zvyšku testu úspešných volilo distraktor C (которые) – takúto voľbu možno vysvetliť tým, že doplnením uvedeného distraktora by išlo o gramaticky správnu konštrukciu, ktorá však do textu významovo neseďí. Okrem toho mohol mať vplyv na výber odpovede aj fakt, že správna odpoveď sa nachádzala v poradí až za najatraktívnejším spomedzi distraktorov.

Obr. 19 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 23, test RJB1

Položka 23 má zápornú hodnotu citlivosti, vôbec teda neodlišuje jednotlivé výkonnostné skupiny. Bola pre žiakov na hranici obťažnosti (20,5 %). Menej výkonné skupiny volili správnu odpoveď častejšie ako skupiny vo zvyšku testu úspešnejšie. Výsledok mohol rovnako byť spôsobený nedostatočnou slovnou zásobou (žiaci zrejme nepoznali význam slovesa *лишать*).

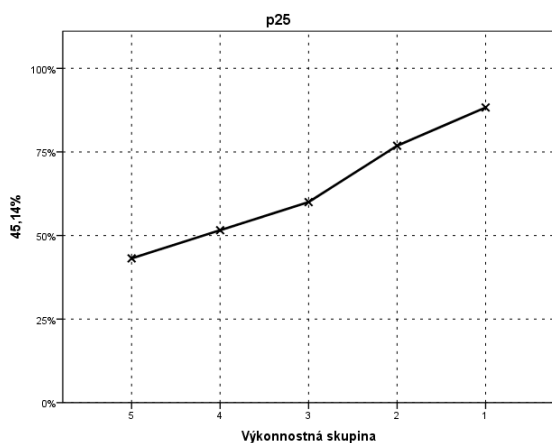
Znenie položky 25: Человека _____ на определённой стадии сна, затем человек засыпал вновь.

Správna odpoveď: (B) будили

Tab. 21 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 25, test RJB1)

		A25	B25	C25	D25	X25
1	P. Bis.	-,22	,35	-,18	-,11	,00
2	p	,17	,64	,09	,09	,00
3	N	82,00	303,00	44,00	43,00	2,00

V danej položke si správnu odpoveď volili žiaci celkovo v teste úspešnejší (ich celkový počet je 303) a naopak, distraktory žiaci celkovo v teste menej úspešní – najatraktívnejší z nich bol distraktor A - sloveso, ktoré do prvej časti vety významovo sedí, no jeho čas nekorešponduje s časom slovesa v druhej časti vety a narúša tak jej štruktúru.

Obr. 20 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 25, test RJB1

Citlivosť položky a odlíšenie jednotlivých výkonnostných skupín je podľa uvedeného grafu na obrázku 20 primerané. Z pohľadu obťažnosti ide o ľahkú položku (63,9 %). Z hľadiska NR testu možno považovať položku za vyhovujúcu. Priemerná úspešnosť najnižšej výkonnostnej skupiny je približne 40 % a u najvýkonnejšej skupiny je na úrovni približne 90 %.

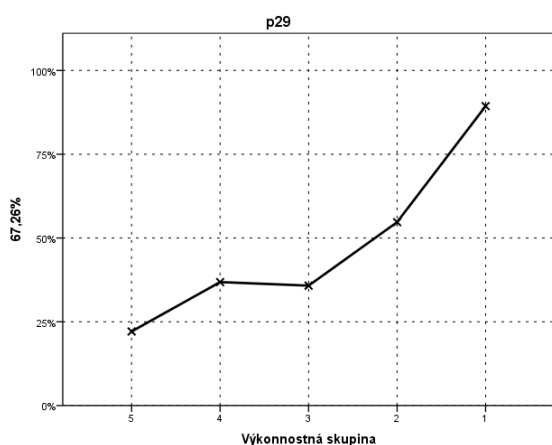
Znenie položky 29: В истории _____ случаи, когда такие сны имели действительно большое значение.

Správna odpoveď: (C) известны

Tab. 22 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 29, test RJB1)

		A29	B29	C29	D29	X29
1	P. Bis.	-,27	-,27	,44	-,01	,04
2	p	,18	,24	,48	,09	,01
3	N	87,00	114,00	226,00	44,00	3,00

Ide o stredne obtiažnú položku, v ktorej si správnu odpoveď zvolilo 226 žiakov a priemerná úspešnosť žiakov dosiahla 47,7 %. Pri danej položke sa vyskytli žiaci, ktorí sú v teste celkovo úspešnejší, no danú otázku nezodpovedali. Mohlo k tomu dôjsť v dôsledku zníženej koncentrácie žiakov v závere uvedenej časti testu a ich neschopnosti graficky rozlíšiť číslo слова случай (N sg.) – случаи (N pl.).

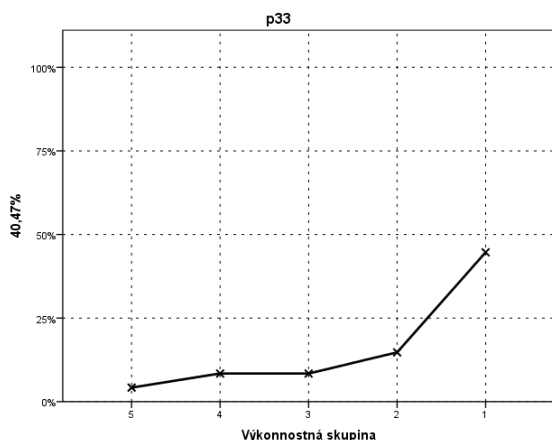

Obr. 21 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 29, test RJB1

Z obrázku 21 je zrejmé, že položka 29 výraznejšie odlišila najvýkonnejšiu skupinu žiakov, ktorí ju riešili s priemernou úspešnosťou na úrovni približne 90 % a najmenej výkonných žiakov, ktorých úspešnosť bola menej ako 25 %. Pre žiakov tretej a štvrtej výkonnostnej skupiny predstavovala položka približne rovnaký stupeň obtiažnosti.

Znenie položky 33: Это не изменило ее _____ сути.

Správna odpoveď: внутренней

Obr. 22 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 33, test RJB1

Obťažnosť danej položky je veľmi nízka, položka bola pre žiakov veľmi ťažká a výraznejšie odlišuje len najvýkonnostnejšiu skupinu žiakov od ostatných. Citlivosť položky je však vyhovujúca, a to na úrovni 40,47 %. Položka tiež v danej časti patrí medzi úlohy s jedným z najvyšších stupňov vynechanosti. Celková priemerná úspešnosť najvýkonnejších žiakov nedosahuje ani úroveň 50 %. Možno predpokladať, že takýto výsledok bol spôsobený neporozumením použitého slova *суть* a výsledného slovného spojenia, ktoré má skôr odborný charakter, a preto mohol byť pre žiakov so znalosťami jazyka na úrovni B1 neznáme.

3. časť: Čítanie s porozumením – obsahová analýza položiek

Najvyššiu úspešnosť dosahovali žiaci pri riešení priradovacieho typu úloh, hoci je to produktívny, teda náročnejší typ. Dobrú úspešnosť dosahovali aj v úlohách zameraných na vyhľadávanie špecifických informácií.

Nižšiu úspešnosť sme zaznamenali pri riešení položiek z kategórie úloh doplňovacích – doplnenie slova v správnom tvare do zhrnutia za textom.

Dve položky sa v tejto časti testu ukázali ako veľmi ľahké (č. 44 a 46), jedna ako veľmi obťažná (č. 58). 13 položiek vyšlo v pásme strednej obťažnosti, 4 boli pre žiakov obťažné.

Položka č. 58 bola najťažšou úlohou v celom teste a mala aj veľmi vysokú neriešenosť. Išlo o priradovací typ úlohy, ktorý už tradične robí niektorým žiakom problémy.

Celkovo možno konštatovať, že v časti *Čítanie s porozumením* si žiaci vo väčšine prípadov dobre poradili s riešením úloh, v ktorých sa preverovala ich schopnosť presne a efektívne čítať rôzne texty v ruskom jazyku, ako aj získať a spracovať potrebné informácie.

Položka 46: V danom type úlohy bolo potrebné prečítať odsek a priradiť k nemu zodpovedajúci nadpis.

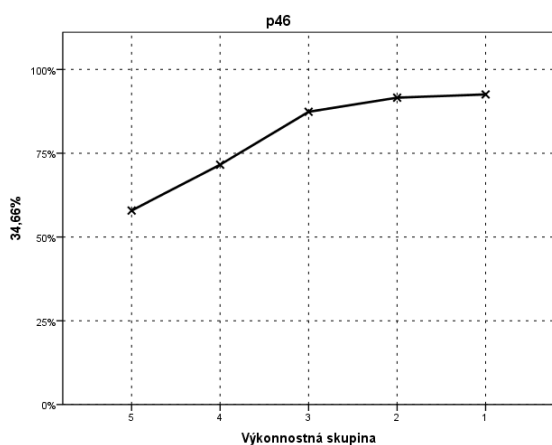
Znenie položky: Лёгкая игра с ракетками и воланчиком во время прогулки в парке с подругами или пикника за городом не мешает продемонстрировать новый наряд. Если же играть «по-настоящему», более агрессивно – то понадобятся кроссовки и удобная одежда, потому что нагрузка будет нешуточной. С медицинской точки зрения, эта игра хорошо уравнивает нервную систему. Знаете ли вы, что эта игра была включена в систему подготовки разведчиков, потому что увеличивала скорость реакции?

Správna odpoveď: (A) Бадминтон

Tab. 23 Tabuľka analýzy distraktorov (položka 46, test RJB1)

		A46	B46	C46	D46	E46	F46	G46	H46	I46	J46	X46
1	P. Bis.	,34	-,15	-,08	-,12	-,15	-,13	-,13	,01	-,05	-,08	-,06
2	p	,80	,05	,01	,04	,01	,01	,02	,01	,01	,01	,01
3	N	380,00	23,00	7,00	21,00	5,00	5,00	8,00	3,00	7,00	6,00	6,00

V položke 46 si podľa tabuľky 21 distraktory volili celkovo menej úspešní žiaci a najviac žiakov sa rozhodlo pre správnu odpoveď (380 z testovaných). Voľba, v rámci ktorej sa výkonnejší žiaci rozhodli pre distraktor H, nemá signifikantný charakter a je skôr náhodná – žiaci si tu zvolili nadpis *Роллерспорт*, ktorý významovo nezodpovedá popisu uvedenému v položke. Prichádza teda do úvahy aj skutočnosť, že žiaci nemajú predstavu o význame uvedeného výrazu.

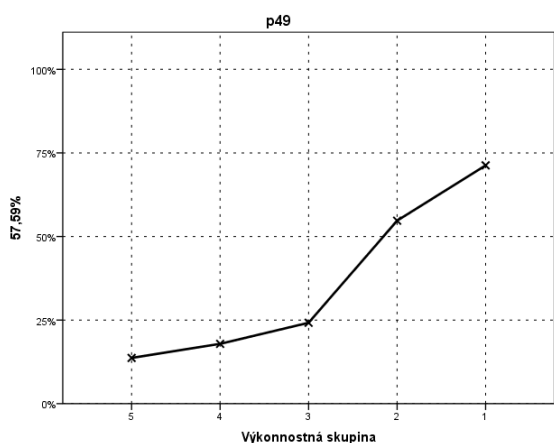

Obr. 23 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 46, test RJB1

Ide o veľmi ľahkú položku (80,2-percentná obťažnosť) a i priemerná úspešnosť žiakov z najnižšej výkonnostnej skupiny je vyššia ako 50 %. Ako vidno na grafe na obrázku 23, citlivosť danej položky je vyhovujúca – 34,66 %. U žiakov smerom od tretej k druhej a prvej výkonnostnej skupine stúpa priemerná úspešnosť, a to medzi úrovňou 80 a 90 %.

Znenie položky 49: В середине XIX века американские женщины требовали повышения зарплат.

Správna odpoveď: (A – b) Прошло немало времени. Женщины решили изменить свою жизнь, бороться за равноправие с мужчинами. 8 марта 1857 года текстильщицы Нью-Йорка прошли маршем по улицам города, протестуя против низких заработков и плохих условий труда. В 1908 году уже их внучки требовали в этот день запрета детского труда, улучшения условий на фабриках и предоставления женщинам права голоса.

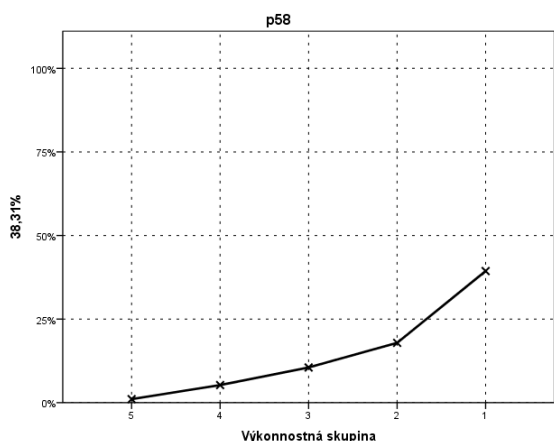

Obr. 24 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 49, test RJB1

Ide o obťažnú položku (priemerná úspešnosť žiakov vo vzťahu k nej je 36,3). Graf ukazuje, že položka 49 veľmi dobre odlíšila 3 najmenej výkonné skupiny a skupinu najvýkonnejšiu, ktorej priemerná úspešnosť bola medzi 70 – 75 %. Citlivosť danej položky je 57,59 % a môže zodpovedať celkovému neporozumeniu významového obsahu textu u vo všeobecnosti najmenej úspešných žiakov.

Znenie položky 58: Необходимо _____, чтобы создать любую музыку.

Správna odpoveď: долго трудиться

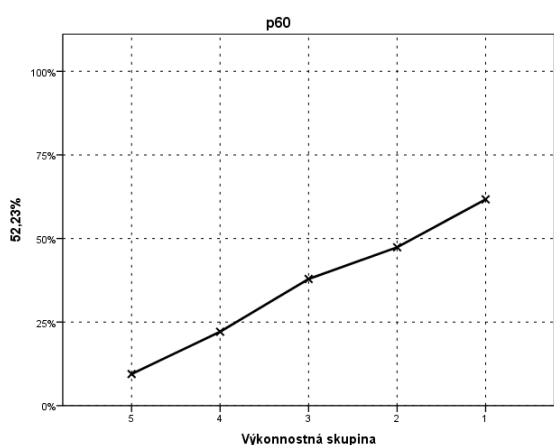

Obr. 25 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 58, test RJB1

Obťažnosť danej položky je 14,8 %, čo znamená, že predstavuje najobťažnejšiu položku v rámci celého testu. Žiaci najmenej výkonnostnej skupiny na ňu nedokázali odpovedať správne, a to napriek faktu, že výrazy boli v počúvanom texte explicitne vyjadrené. Problém mohlo pre žiakov predstavovať doplnenie dvoch po sebe nasledujúcich slov. Najvýkonnejší žiaci dosiahli pri danej položke úspešnosť 38,31. Položka má veľmi vysokú neriešenosť, a to na úrovni až 63,58 % (nedosiahnutosť – 29,47 % a vynechanosť – 34,11 %), čo mohlo byť okrem iného spôsobené aj tým, že išlo jednu z posledných položiek v teste vôbec, kedy dochádza jednak k zníženej koncentrácii žiakov, a takisto k časovej tiesni, preto túto položku nestihlo riešiť takmer 30 % žiakov.

Znenie položky 60: Чтобы избавиться от усталости, _____ включайте хорошую, красивую, любимую музыку.

Správna odpoveď: чаще

Obr. 26 Graf distribúcie úspešnosti položky č. 60, test RJB1

Vzhľadom na to, že išlo o poslednú položku testu, najväčší problém pri nej predstavuje vysoká neriešenosť (45,47 %), hoci je stále nižšia ako u položky 58. Jej priemerná obtiažnosť je 35,7 %, ide teda o obtiažnú položku. Stupeň citlivosti danej položky je primeraný, na úrovni 52,23 %. Položku 60 nestihlo riešiť 30,74 % žiakov. Predpokladáme, že slovo, ktoré bolo potrebné doplniť je žiakom známe a v prípade zaradenia položky do inej ako záverečnej časti testu by s ňou žiaci nemali mať problémy.

Súhrnne z výsledkov štatistickej analýzy možno konštatovať, že žiaci dosiahli v testovaných jazykových kompetenciách overovaných v teste EČ očakávanú úspešnosť. Pri riešení jednotlivých úloh testu dokázali, že im väčšina z nich nerobila väčšie problémy, až na výnimky, ktoré komentujeme vyššie.

4 Vyhodnotenie PFIČ MS z ruského jazyka úroveň B1

Výsledky z PFIČ MS z ruského jazyka B1 sme dostali zo 108 škôl, od 947 žiakov, ktorí písali test EČ MS z RJ B1. Všetko to boli žiaci stredných odborných škôl a konzervatórií.

Žiakom bola zadaná jedna úloha so štruktúrovaným zadaním, ktorá tematicky vychádzala z *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka úroveň B1*. Cieľom PFIČ MS bolo preveriť schopnosť žiaka písať samostatne, žánrovo, štylisticky a gramaticky adekvátne, jasne, zrozumiteľne a na primeranej úrovni podľa cieľových požiadaviek daného cudzieho jazyka pričom pozornosť sa sústreďuje na dodržanie bodov obsahu, používanie primeraných jazykových štruktúr, rozsah slovnej zásoby, kompozíciu a štylizáciu, formálne členenie písomného prejavu a pravopis. Časová dotácia na vypracovanie úlohy bola 60 minút. Za tento čas mali žiaci napísať list v rozsahu 160 až 180 slov na tému *St'ahovanie sa na Slovensko*, pričom mali rozpracovať nižšie uvedené body. PFIČ z RJ úroveň B1 bola zadaná v nasledovnom znení:

Тема: « Переезд в Словакию » (Письмо).

Ваш русский друг/русская подруга хочет переехать в город/село, где Вы живёте. Он/она просит Вас о конкретной информации. На его/её вопросы ответьте письмом (160–180 слов) по следующим пунктам:

- опишите ему/ей виды жилья в Вашем городе/Вашем селе,
- посоветуйте ему/ей определённый вид жилья и аргументуйте своё предложение,
- объясните ему/ей, в чём преимущества жилья в Вашем городе/Вашем селе,
- объясните ему/ей, в чём недостатки в вашем городе/вашем селе,
- предложите ему/ей свою помощь в поиске жилья или/при переезде

Práce žiakov hodnotili v školách interní učitelia, ktorí mali v aprobácii ruský jazyk podľa *Pokynov a kritérií na hodnotenie PFIČ MS z cudzích jazykov*, vydaných NÚCEM. Každú prácu mali posúdiť dvaja hodnotitelia, aby bola zabezpečená väčšia objektivita hodnotenia. Hodnotitelia posudzovali kvalitu práce podľa štyroch stanovených kritérií: obsah textu,

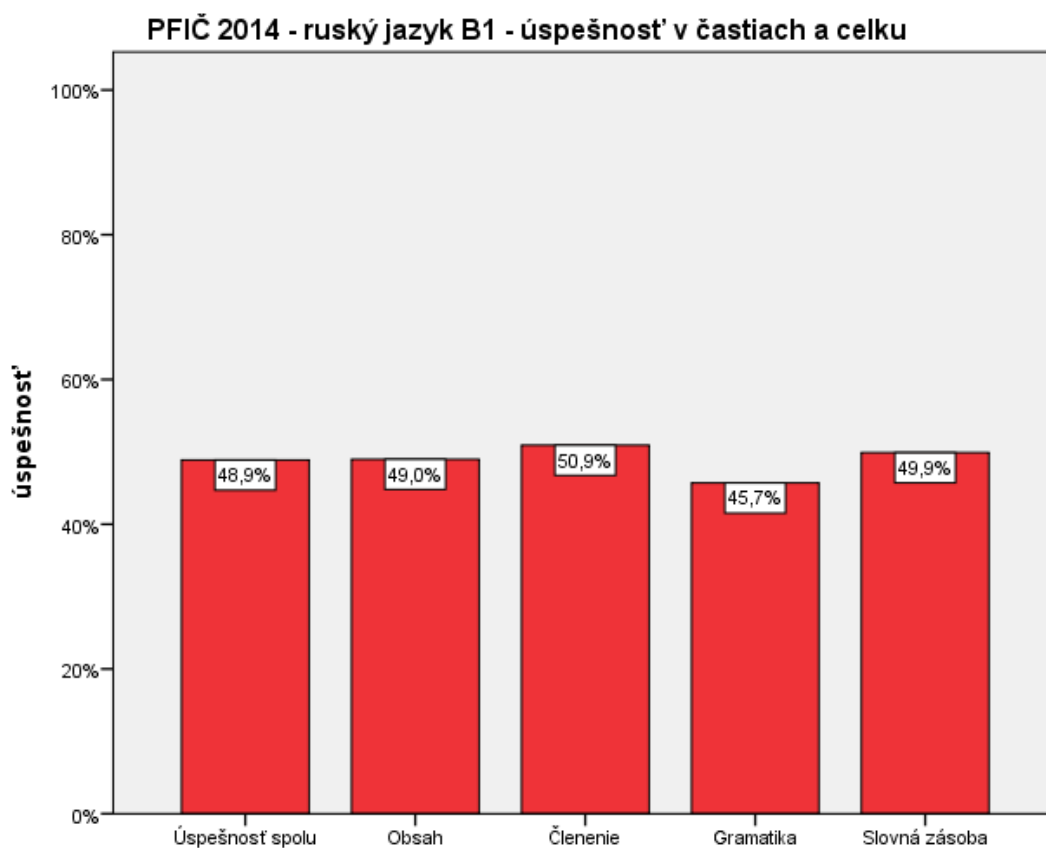
členenie a stavba textu, gramatika a slovná zásoba. Za každú z týchto oblastí mohol žiak získať maximálne 5 bodov. Maximálny počet bodov bol 20.

Priemerná úspešnosť žiakov v PFIČ MS dosiahla 48,9 %. Takéto percento priemernej úspešnosti v PFIČ MS do veľkej miery korešponduje s výsledkom žiakov v EČ MS (49,8 %).

Žiaci boli najúspešnejší v členení a stavbe textu (50,9 %) a v slovnej zásobe (46,9 %), najmenej úspešní boli už tradične v gramatike (45,7 %), ktorá je však v celkovom hodnotení u testovaných žiakov na uspokojivej úrovni, ako to dokumentujú výsledky v nasledujúcej tabuľke a grafe.

Tab. 24 Úspešnosť v častiach a celku PFIČ

obsah textu	členenie a stavba textu	gramatika	slovná zásoba	celková
49,0	50,9	45,7	49,9	48,9

Obr. 27 PFIČ RJ B1 – úspešnosť v častiach a celku

Záverom z výsledkov úspešnosti PFIČ možno skonštatovať, že pripravená téma PFIČ pre úroveň B1 bola zostavená v súlade s cieľovými požiadavkami z RJ, rovnako aj zadanie

a štruktúra témy boli zvolené vhodne, o čom svedčí fakt, že testovaní žiaci dosahovali najvyššie percento úspešnosti za oblasti obsah textu, členenie a stavbu textu, ako aj za slovnú zásobu, ktoré bezprostredne s vyššie uvedeným súvisia.

V porovnaní s ostatnými usernameami trochu nižšiu úspešnosť, ale aj logicky očakávanú, dosahovali žiaci v oblasti gramatika, ktorá sa ukázala aj v tomto školskom roku pri písomnom prejave pre žiakov „najcitlivejšou“ usernameou, a ako vidíme, potvrdzujú to aj dosiahnuté výsledky žiakov.

Na základe vyššie uvedených výsledkov v jednotlivých usernameach PFIČ odporúčame pedagógom a študentom, aby sa viac zamerali na aktívne precvičovanie a upevňovanie gramatiky formou písania rôznych slohových prác, prípadne kratších písomných útvarov, keďže username gramatiky je práve tou usernameou, v ktorej žiaci stratili najvyšší počet bodov.

Pozitívne hodnotíme skutočnosť, že žiaci dosahujú pomerne dobré bodové hodnotenie v usernameach členenie a stavba textu a obsah textu, čo svedčí o tom, že primerane zvládli porozumenie jednotlivým usernameam štruktúrovaného zadania PFIČ, na základe čoho v práci rozpracovali požadované informácie.

Od MS 2013 nadobudla platnosť legislatívna zmena, podľa ktorej žiak, ktorý nebol úspešný ani v EČ, ani v PFIČ MS, môže vykonať ÚFIČ v riadnom termíne, ale v nasledujúcom školskom roku bude musieť opakovať jednu alebo obe písomné usernamey MS (podľa výsledku ÚFIČ). Vzhľadom na tieto skutočnosti považujeme za potrebné uviesť aj počet žiakov, ktorí boli neúspešní v oboch usernameach (EČ a PFIČ) maturitnej skúšky.

Z ruského jazyka, úroveň B1 v EČ MS neuspelo 140 žiakov, čo predstavuje 14,8 % z celkového počtu 947 žiakov, z PFIČ MS úrovne B1 neuspelo 60 žiakov. Splnenie podmienok úspešného zvládnutia oboch usernamey MS (EČ MS ani PFIČ MS) nedosiahlo 27 žiakov. Podrobné údaje o výsledkoch v oboch usernameach (EČ aj PFIČ MS) nájdete v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 25 Úspešnosť žiakov – prepojenie úspešnosti v EČ MS a PFIČ MS, úroveň B1

Počet žiakov EČ MS	N žiakov úspešnosť ≤ 33 %	%	Počet žiakov PFIČ	N žiakov úspešnosť ≤ 25 %	%	Počet žiakov EČ a PFIČ	N žiakov úspešnosť ≤ 33 % a 25 %	%
947	140	14,8	947	60	6,34	947	27	2,85

Záver a odporúčania do praxe

Predložená správa je interpretáciou štatistických výsledkov, ktoré dokladujú korektnosť a exaktnosť externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka úrovne B1.

Priemerná úspešnosť, ktorú dosiahli žiaci v EČ MS, bola 49,8 %, pričom najvyššia bola priemerná úspešnosť časti testu *Počúvanie s porozumením* (54,9 %) a najnižšia v časti *Gramatika a lexika* (46,6 %).

Test úrovne B1 riešilo 947 maturantov zo 108 škôl, pričom počty v jednotlivých krajoch boli v súlade s veľkosťou kraja. Na výsledky žiakov z ruského jazyka úroveň B1 sa môžeme pozerať z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

V časti *Počúvanie s porozumením* žiakom vo všeobecnosti a vo väčšine prípadov nerobil problém porozumieť autentickým textom. Celkovo najvyššiu úspešnosť riešenia väčšiny položiek v porovnaní s ostatnými dvoma časťami (čítanie a gramatika) však nemožno pripisovať nízkej náročnosti testovaných úloh - texty boli primerane náročné na lexiku. Až na jednotlivé výnimky dosahovali žiaci dobrú až vysokú úspešnosť pri riešení náročnejších úloh doplnovacieho typu, ako aj pri riešení úloh s alternatívnou možnosťou výberu odpovede (výber zo štyroch možností).

V časti testu *Gramatika a lexika* boli úspešnejší študenti pri riešení úloh s alternatívnou možnosťou odpovede (výber zo štyroch možností) ako pri doplnovacích úlohách, ktoré patria k náročnejším typom úloh. Študenti boli úspešní pri riešení úloh produktívnych, ako aj tých, ktoré sú zamerané na pasívnu znalosť jazyka. Úspešnosť riešenia úloh z gramatiky a lexiky oscillovala od cca 79 % až po 16 %.

Najvyššiu úspešnosť v časti *Čítanie s porozumením* dosahovali žiaci pri riešení priradovacieho typu úloh, hoci je to produktívny, teda náročnejší typ. Dobrú úspešnosť dosahovali aj v úlohách zameraných na vyhľadávanie špecifických informácií. Nižšiu úspešnosť sme zaznamenali pri riešení položiek z kategórie úloh doplnovacích – doplnenie slova v správnom tvare do zhrnutia za textom. Žiaci si vo väčšine prípadov dobre poradili s riešením úloh, kde sa preverovala ich schopnosť presne a efektívne čítať texty v ruskom jazyku a spracovať potrebné informácie.

Ak vezmeme do úvahy rozdelenie žiakov do krajov SR, najvyššiu úspešnosť dosiahli v tomto maturitnom roku žiaci Nitrianskeho kraja. Celková úspešnosť žiakov z pohľadu zriaďovateľa

školy nezaznamenala v roku 2014 žiadne výrazné výkyvy a bola pomerne vyrovnaná. Test riešilo viac dievčat ako chlapcov. Výsledky oboch skupín vo vzťahu k testu sú vzájomne porovnateľné, rovnako sú porovnateľné aj s národným priemerom.

Ak porovnáme výkon podľa polročnej klasifikácie žiaka z ruského jazyka, úspešnosť jednotkárov a dvojkárov bola významne lepšia ako národný priemer na úrovni silnej, resp. strednej vecnej signifikancie. Úspešnosť štvorkárov a päťkárov bola významne horšia ako národný priemer na úrovni strednej vecnej signifikancie. V teste boli najúspešnejší maturanti študujúci v nadstavbovom štúdiu. Rozdiely oproti ostatným skupinám však neboli vecne významné.

Základné charakteristiky testu úrovne B1 nepoukazujú na závažné neštandardné vybočenia. Reliabilita testu bola vysoká a aj ďalšie parametre testu svedčia o jeho uspokojivej rozlišovacej sile.

Môžeme skonštatovať, že úroveň zvládania testovacích techník používaných v externej maturitnej skúške z ruského jazyka je prijateľná i vďaka pripravenosti učiteľov na tento druh hodnotenia výkonov žiakov stredných škôl.

Aj keď sú celkové výsledky uspokojivé, v snahe ešte viac skvalitniť proces prípravy žiakov na maturitnú skúšku z hľadiska všetkých zainteresovaných subjektov (pedagógovia, Štátny pedagogický ústav, metodicko-pedagogické centrá, žiaci...) by sme radi dali do pozornosti nasledujúce odporúčania.

Na vyučovaní venovať viac pozornosti:

- nácviku techník čítania aj počúvania s porozumením, analytickému aj syntetickému čítaniu, selektívnemu čítaniu,
- precvičovaniu lexiky, najmä synonym, nácvik pochopenia hlavných myšlienok textu aj za pomoci odhadu určitého percenta neznámej lexiky,
- práci s doplnkovou literatúrou, využívaníu materiálov z printových zdrojov, televízie, rozhlasu, internetu, oboznamovaniu žiakov popri kodifikovanej jazykovej norme so „živým jazykom“, pretože v tomto období sa ruský jazyk oveľa väčšmi ako ktorýkoľvek iný tradičný cudzí jazyk mení najmä v segmente lexiky, hovorového štýlu, (oboznámenie žiakov aj s niektorými bežne používanými slangovými výrazmi...),
- vysvetľovaniu, precvičovaniu a upevňovaniu paradigmy sloviess, najmä sloviess pohybu, nácviku ich správneho používania, časovaniu sloviess so zmenami kmeňovej spoluhlásky, sloviessám s neštandardným časovaním, prechodníkom a prídavnými

- správne používaniu prísloviak (najmä stupňovaniu), predložiek (predložkové väzby),
- snažiť sa eliminovať na čo najnižšiu mieru vplyv interferenčného javu, ktorý je obzvlášť silný pri osvojovaní si ruského jazyka v slovenskom prostredí (príbuznosť slovanských jazykov sa výrazne podpisuje na asi najčastejších chybách v testových úlohách),
- správne používaniu čísloviek, najmä väzbe čísloviek s podstatnými menami.

V oblasti odbornej príprave pedagógov:

- dôkladné oboznámenie sa so základnou pedagogickou dokumentáciou, ktorá po reforme zahŕňa obsah, funkcie, prostriedky, lexiku atď., reflektujúcu jednotlivé úrovne ovládania jazyka A1 – B2 a implicitne obsahuje maturitný štandard, ktorý je definovaný aj v cieľových požiadavkách z ruského jazyka.
- sledovať informácie a aktívne používať materiály (testy EČ za minulé roky MS, analýzy výsledkov testov EČ z RJ na internetovej stránke www.nucem.sk (oddelenie MATURITA) a www.statpedu.sk (najmä časť venovanú reformovanej pedagogickej dokumentácii),
- zúčastňovať sa na školeniach, odborných seminároch a vzdelávaniach organizovaných metodicko-pedagogickými centrami, inštitúciami NÚCEM, ŠPÚ venovaným problematike maturity a príprave na ňu, podľa možností, záujmu a potreby.

Pre vedenie školy:

- v rámci možností vytvárať materiálne podmienky pre skvalitnenie a zefektívnenie práce pedagógov vyučujúcich ruský jazyk,
- podporovať snahu pedagógov rozširovať a zvyšovať si profesionálnu odbornosť – umožniť účasť minimálne na základných informačných a vzdelávacích podujatiach školeniach, seminároch, vzdelávacích jazykových kurzoch, ktoré organizuje či už NÚCEM, ŠPÚ, niektoré z metodicko-pedagogických centier alebo iná inštitúcia.

Pre ŠPÚ:

- zohľadňovať výsledky analýz testov EČ MS v kľúčových materiáloch koncepčného a didaktického charakteru.

Literatúra

1. Burjan, V.: Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese. Exam : Bratislava 1999.
2. Butaš, J. et.al.: Tvorba testov pre meranie úrovne A1, A2, B1 a B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. ŠPÚ: Bratislava 2011.
3. Grošeková, M. : Jazykové skúšky a štandardizované testy 1. časť. In: Bulletin SAIA Slovenská akademická informačná agentúra, Informačný mesačník o štúdiu v zahraničí č. 9, ročník XIV, september 2004.
4. Hendl, J.: Přehled statistických metod zpracování dát. Portál : Praha 2004.
5. Juščáková, Z. – Ringlerová, V.: Príručka (vysvetlenie pojmov používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov EČ MS). ŠPÚ: Bratislava 2007.
6. Kolektív: Standardy pro pedagogické a psychologické testování. Testcentrum : Praha 2001.
7. Kostolanská, J.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z ruského jazyka úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2014
8. Lapitka, M.: Tvorba a použitie didaktických testov. ŠPÚ : Bratislava 1996.
9. Ritomský, A. – Zelmanová, O. – Zelman, J.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2002.
10. Ritomský, A. - Zelmanová, O.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní položková a multivariačná analýza s využitím systému SPSS. ŠPÚ : Bratislava 2003.
11. Rosa, V.: Metodika tvorby didaktických testov. ŠPÚ: Bratislava 2007.
12. Sklenárová, I. - Zelmanová, O.: Metodika spracovania dát z maturity 2005 v systéme SPSS. ŠPÚ : Bratislava 2005.
13. Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, učenie sa, vyučovanie, hodnotenie, ŠPÚ: Bratislava 2006.
14. SPSS Base 10.0 User`s Guide. by SPSS Inc. : Chicago 1999.
15. SPSS Base 7.0 Syntax Reference Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1996.
16. Špecifikácia testov z cudzích jazykov úroveň B1 pre externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky v školskom roku 2013/2014. NÚCEM: Bratislava 2013.
17. Turek, I.: Učiteľ a pedagogický výskum. Metodické centrum : Bratislava 1998
18. Wimmer, G.: Štatistické metódy v pedagogickom výskume. Gaudeamus : Hradec Králové 1993.